

Literatūra

RAŠTIJA

MENAS

MOKSLAS

NR. 202

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

IX METAI

WILLIAM SAROYAM

JUODIEJI TOTORIAI

1926 metais visoj Rusijoje tebuvo tik dvylika juodųjų totorių, o dabar, 1935 m., dėl gilios kareivio Mago meilės Komi, Moyskan dukteriai, beliko jų vos dešimt.

1926 m. Mago turėjo devyniolika metų. Aš sutikau jo brolių su žmona traukinyje, vykstančiame iš Kijevo į Charkovą. Mago brolis Karachi nebuvo kareivis ir dėl jo galėjo juodieji totoriai nors ir visai išnykti iš žemės paviršiaus. Jo įsitikinimu, išminčiųgiau yra gyventi ramiai, negu didingai, bet kvailai, o be to, jis vis tiek mieliau būtų rusas, negu totorius. Bet Mago — ne. Jis buvo linkęs gyventi didingai.

Karachi kalbėjo rusiškai vienai žydaitėi, kuri važiavo į Tiflisą, o žydaitė vertė jo žodžius angliškai man. Karachi žmona buvo ukrainietė. Karachi nesistengė, kaip jo brolis, vesti juodosios totorės, kad išsaugotų rasę bei rasės kultūrą. Visa ko jis norėjo, tai gyventi ir turėti mergaitę šalia savęs, kai jis ne taip gerai jautėsi.

Žydaitė vertė, o Karachi žmona šypsojosi ir glaudėsi arčiau savo jauno juodojo totoriaus.

— Moyskan — sakė Karachi rusiškai žydaitėi, o ši vertė man angliškai — buvo puikiausias dainininkas. Jis ne tik dainavo senąsias juodųjų totorių dainas, bet kūrė ir naujas, ypač kai būdavo girtas. Kaimušdavo savo žmoną, jo dainos būdavo pilnos priekaištų, ir jis prašydavo Dievą, kad jį sunaikintų. O kitą dieną jis skųdavosi savo draugams: „Ką aš turiu daryti, jeigu Dievas nori, kad aš gyvenčiau?“

Moyskan turėjo penkis sūnus ir vieną dukterį. Trys sūnūs žuvo smulkiuose karuose ar plėšikavimuose, vienas buvo ištremtas į Sibirą visai be jokio pagrindo, o paskutinis dirbo Maskvoje vienoje traktorių įmonėje. Moyskan duktė Komi buvo gražiausia mergaitė pasaulyje, — kalbėjo Karachi. — Aš pamilau Komi, sakė jis, mano brolis Mago pamilo ją, ir visi karininkai bei Sovietų Azarbeidžano armijos kariai buvo ją pamilę. Kiekvienas vyras, ją pamatęs, pamildavo, — kalbėjo jis.

Jis užsidegė rusišką cigaretę, giliai įtraukė, nekantriai žvilgtėrėjo į savo žmoną bei žydaitę ir tada tarė, labai mandagiai: — Komi nebuvo kaip šitos, Dievas teatleidžia mano kvailam broliui, kur jis bebūtų. Ji buvo — visų žavingiausi daiktai žemėje. Jos širdis buvo juoda jūra, juoda gili, be kraštė jūra, o mano brolis norėjo turėti ją žmona.

Moyskan taip pasakė su nauja daina. Jis apdainavo mano brolio Mago ir savo dukters Komi vestuves, tris dienas ir tris naktis be sustojimo, išskyrus tik tą, skirtą atsigerti.

Komi pasakė mano broliui Mago — kalbėjo jaunas juodasis totorius: — „aš nenoriu tavęs mylėti.“

Mano brolis Mago pavogė arklį ir atgabeno jai, o ji kalbėjo tuos pačius žodžius.

Tai buvo puikus arklys, ir bet kokia kita mergaitė būtų mylėjusi mano brolių už tokio arklio pavogimą jai, tik ne Komi.

Mano vargšas brolis pavogė suknelę Komi, ir vėl ji pasakė, kad ji nenorinti jo mylėti. Jis pavogė jai karvę, o Moyskan ją paskerdė ir suvalgė; jis jai pavogė stalą, ir vis dar ji nenorėjo jo mylėti, o jis sakė jai, jog dėl jos pavogtų amerikonišką au-

A. VARNAS — Savo dirbtuvėje Vokietijoje

tomobilį, tik kad nemokėjo automobilio vairuoti.

Aš esu metais jaunesnis negu mano brolis Mago, kalbėjo Karachi. Vyresnysis brolis kalba į jaunesnįjį. Jaunesnysis brolis nesako vyresniajam: „Tu neturi taip daryti, tu turi daryti taip.“

Taip yra ne tik juodųjų totorių tarpe, kalbėjo jis. Tas pats galioja daugeliui žmonių. Ar taip pat yra ir su amerikonais?

— Iš dalies taip, — atsakiau aš.

Mano brolis, pasakojo Karachi, norėjo pavogti amerikonišką automobilį Komi, nes jis taip labai ją mylėjo. Aš mylėjau Komi taip pat, bet kada jūra yra tamsi ir laukinė, tik didelis žmogus nori plaukti skersai tokią jūrą; arba kvailas žmogus, arba žmogus, kuris nebijo mirti, o aš mirti nenorėjau. Mano brolis nemiegojo naktį, jis nemiegojo ir dieną, ir aš mačiau jo akyse, jog jis galėjo sunaikinti pasaulį, kad tik galėtų mylėti Komi; jog jis galėjo nužudyti ją taip, kad joks kitas vyras negalėtų jos mylėti; jog jis galėjo padaryti bet ką. Tai yra kvailystė, toliau kalbėjo Karachi, bet tai yra taip pat didybė. Tik mano brolis yra tikrasis juodasis totorius. Tik jis yra kvailys ir nesigėdina būti kvailiu. Tik jis dėl Komi pavogtų amerikonišką automobilį. Armijos karininkai to nepadarytų, to nedarytų nei kareiviai. Nes jie pažino baimę. Pavogti amerikonišką automobilį, priklausantį valdžiai, reiškė mirtį.

Mago pavogė Cadillac ir įvairavo į viešbutį, kalbėjo Karachi.

Jis norėjo nuvežti Komi amerikonišką automobilį, bet nemokėjo vairuoti, ir įvairavo į „Naujosios Europos“ viešbutį, Malygin gatvėje, Baku mieste.

Karachi pasikėlė nuo suolo ir papurtė savo galvą lėtai ir liūdnei.

Mano brolis, sakė jis, mano kvailas brolis. Mano vargšas kvailas brolis Mago. Taip giliai mylėti!

Jis vėl atsisėdo ir kurį laiką tylėjo, niūriai žiūrėdamas į grindis, prisimindamas savo brolių.

Ak, ak, ak, ak, šnabzdėjo jis.

— Ar jūs suprastumėt tokį dalyką Amerikoje? — paklausė.

— Paklausk amerikiečio, — tarė jis žydaitėi, — ar jie supranta tokius dalykus Amerikoje.

— Jis nori žinoti, ar jūs suprantate tokius dalykus Amerikoje, — tarė žydaitė.

— Pasakyk jam taip, — atsakiau aš žydaitėi. — Pasakyk jam, kad visur yra tas

pats. Pasakyk jam, kad tai nepriklauso nuo valdymosi formos — kapitalistinė, fašistinė ar proletarinė, visur yra tas pats.

Žydaitė išvertė, ką aš sakiau, o jaunas juodasis totorius tarė man rusiškai „da, da.“

Mano brolis, pasakojo Karachi, įvažiavo amerikonišką automobilį per „Naujosios Europos“ viešbučio duris, Malygin gatvėje, Baku mieste. Jis išvertė duris, jis sudaužė durų stiklą į tūkstantį gabalų. Jis išgąsdino visus viešbučio žmones. Jis įvažiavo į viešbučio laukiamąjį su savo kruvina nuo sudaužytų stiklų galva. Mano brolis Mago sėdėjo automobilyje ir rūkė cigaretę, o visur aplink jį bėgiojo šimtas žmonių, šaukdami ir klykdami, paskui du šimtai žmonių, o paskui atėjo Moyskan, o paskui atėjo Komi.

Mano brolis tarė: Komi, ar yra kitas toks kareivis Azarbeidžano armijoje, kuris tai dėl tavęs padarytų? Ar yra kitas vyras pasaulyje, kursai tai dėl tavęs padarytų?

Tai atsitiko 1926 metais, kalbėjo Karachi. Metai eina, jis atsiduso, gyvenimo reginys keičiasi. (Jis pasakė „gyvenimo reginys keičiasi“, tarė žydaitė. Aš nežinau kaip išversti jo žodžius). Mirusieji yra gyvųjų pamirštami. Mano vargšas kvailas brolis nužudė Komi. Mano brolis, kurs ją mylėjo labiau negu kas nors kitas visoj Azarbeidžano armijoje. Mano vargšas brolis, kurs dabar yra Irake, ar Afganistane, arba miręs. Ak, ak.

Visi sakė, mano brolis būsiąs nužudytas kitą rytą. Pavogti amerikonišką automobilį. Pavogti iš vyriausybės.

Į „Naujosios Europos“ viešbutį jie pasiuntė vieną armijos karininką ir šimtą kareivių.

Karininkas tarė: — Mago, ką tu veiki tame automobilyje?

— Aš sėdžiu tame automobilyje, — atsakė Mago.

Karininkas tarė: — Kur tu gavai tą automobilį?

Mano brolis atsakė: — Aš gavau šitą automobilį Narimanovskaja gatvėje, priešais liaudies komisarų įstaigą.

Karininkas klausė: Ar žinai, kad tas automobilis priklauso Centriniam Vykdomajam Komitetui.

— Taip, aš žinau, — tarė mano kvailas brolis.

— Tu pavogei tą automobilį? — klausė karininkas.

— Taip, — sakė Mago, — aš jį pavogiau.

Mano brolis buvo drąsus ir kvailas, pasakojo Karachi.

— Ar tu žinai, kokia bausmė gresia už tokį nusikaltimą? — klausė karininkas.

— Taip, aš žinau, — sakė mano brolis. Tai yra mirtis.

Ak, Mago, Mago, Mago, kalbėjo Karachi. Jis atsisuko į žydaitę ir karčiai klausė daug klausimų. Aš žinojau tai esant klausimus iš jo balso tono ir veido išraiškos.

— Ko jis klausia? — paklausiau žydaitę.

— Jis klausia, ar aš išverčiau kiekvieną žodį, — tarė žydaitė. — Jis nori žinoti, ar jūs suprantate jo brolio gilią meilę. Jis netiki, kad žmogus, nematęs Komi, galėtų suprasti, kodėl jo brolis pavogė amerikonišką automobilį ir įvažiavo į „Naujosios Europos“ viešbutį.

— Pasakyk jam, jog supratau, — tariau aš.

— Da? — klausė jis manęs. — Taip? Jūs suprantat?

— Taip, — tariau aš. (Tęsinys 2-am psl.)

BE ĮKVĖPIMO

Kiekvienas, jis vėl kalbėjo, atidžiai klausosi karininko ir mano brolio, ir kai mano brolis sako, jog bausmė yra mirtis, kiekvienas kalba balsiai ir sako: klausykit, klausykit jo, ar jūs girdėjot? Bausmė yra mirtis, jis žino, jis nesibijo.

— Tad kodėl tu pavogei tą automobilį? — paklausė karininkas.

— Dėl to, kad aš myliu Komi, — atsakė mano brolis.

Tada visi nutyla, tik vienas žmogus kalbą. Ir tas žmogus yra kuprius. Visas pasaulis yra pamilęs Komi, jis sako, net aš pats esu. Ir kažkas uždeda jam ranką ant burnos, nes tai yra tiesa, ir žmonės susigėsta. Jie gėdinasi mylėti mergaitę taip gražią, ir jie didžiuojasi, kad mano brolis Mago negėdina tokios mergaitės mylėti, nei vogti amerikoniško automobilio jai ir įvažiuoti į "Naujosios Europos" viešbutį.

Karininkas irgi buvo Komi pamilęs, tarė Karachi.

Karininkas nedavė jokio atsakymo. Jis suprato.

Taip jie paėmė mano brolių Mago į Baku karišką kalėjimą. Ryta jie pradėjo jį klausinėti daugelio klausimų. Į kiekvieną klausimą jis atsakė teisiškai.

Jie klausė: — Ar tu pavogei arklį?

O mano brolis tarė: — Taip, aš pavogiau arklį.

— Ar tu pavogei suknelę? Ar tu pavogei karvę? Ar tu pavogei stalą? Taip. Taip. Taip.

— Kodėl tu pavogei visus tuos daiktus?

— Aš juos pavogiau dėl Komi.

Karinis teisėjas buvo didelis kapitonas. Jis buvo senas vyras su dideliais ūsais.

— Kas yra Komi? — klausė tas vyras.

— Ji yra juodųjų totorių mergaitė. Ji yra gražiausia mergaitė pasaulyje. Aš esu juodasis totorius. Aš myliu Komi ir aš noriu gyventi tame pačiame name su ja. Nedaug juodųjų totorių bėra pasaulyje. Aš nenoriu matyti juodųjų totorių giminę pasaulį besibaigiančią. Aš noriu mylėti Komi.

— Tu neatrodi taip labai juodas, — tarė teisėjas.

— Nedaug tebuvo saulėje paskutiniuoju metu, — atsakė mano brolis. Aš tarnauju Azarbeidžano armijoje ir dirbu pavėsy, arklidėje. Kad koks mėnuo saulėje, ir aš būčiau taip juodas, kaip pati Komi. Arklidės davė man tą ligustą baltą spalvą. Karo metu aš jodinėjau kavalerijoje, bet taikos laikais dirbu arklidėse.

— Aš niekad negirdėjau apie juoduosius totorius, — tarė teisėjas. — Mačiau daug baltųjų totorių. O kas yra juodieji totoriai?

— Jie yra tie, kurie yra juodi, — atsakė mano brolis.

— A, — tarė teisėjas. — O kiek juodųjų totorių yra pasaulyje?

— Pasaulyje aš nežinau, — sakė mano brolis. Baku tėra tik 9 ar 10. Prieš 30 metų juodasis totorius, vardu Kotova, išvyko į Ameriką. Dabar jis yra amerikietis, ir jo vaikai nebėra juodi, ir jis gyvena Pittsburghe.

— Kokia kalba jūs kalbate? — klausė teisėjas.

— Daugiausia kitom kalbom, — atsakė mano brolis: — arabiskai, kurdiskai, turkiskai ir, paskutiniu laiku, rusiskai.

— Ar jūs turite kokią savo kalbą? — klausė teisėjas.

— Taip, mes turime kalbą, — sakė mano brolis.

— Ar tai yra rašomoji kalba? — klausė teisėjas.

— Žinoma, — atsakė mano brolis. — Tik tiek, kad nėra pasaulyje juodojo totoriaus, kuris mokėtų skaityti mūsų kalbą ar bet kokia kita kalbą.

— A, — tarė teisėjas. — Koks yra jūsų kalbos žodis "saulė"?

— Mes neturim žodžio "saulė" savo kalboj, — sakė mano brolis.

— Ar jūs apskritai turite kokių žodžių savo kalboj? — klausė teisėjas.

Tartum sauks laukiu įkvėpimo.

Kai jo niekaip negaliu sulaukt, Toks tamsus nusiminimas ima, Kad, brole, geriau neklausk...

Man taip laukiant gi pulkai poetų Grobsto vėjus, dulkes ir gėles. Gi paskui taip nuodugniai, iš lėto Susodina viską į eiles.

Lyg jau aš tai nematau, kaip krinta Šviesios žvaigždės į nakties skaras. Lyg jau man netektų nusiminti Ar mergaitę mylimą prarast.

Būna dienos taip labai saulėtos, Vakarai taip, žinot, ružavi, Įmanytum — imtum ir pradėtum Nebe žodžiais, o gaidom rašyt.

Vakarais tokiais širdis apsala Prie vartelių paliai jos namus Renkas žodžiai ant liežuvių galo, Tik... nesiklįjuoja į posmus.

Nu ir kagi? laukiu įkvėpimo. O negalint niekaip jo sulaukt Toks tamsus nusiminimas ima Kad, brole, geriau neklausk...

— O taip, — kalbėjo mano brolis. — Mes turime daug žodžių. Jie yra arabiški, ir kurdiskai, ir turkiskai, ir rusiskai, tik mes tariam tuos žodžius savo kalba, kaip juodieji totoriai.

— Kaip tai yra? — klausė teisėjas.

— Mas kalbame kaip juodieji totoriai, — sakė mano brolis. Mes esame juodieji totoriai, ir žodžiai, kokius mes bevartotume, yra mūsų kalba.

— Ir tamsta pavogei oficialų Centrinio Vykdomojo Komiteto automobilį, kad dovanotumei jį tai jaunajai totorei mergaitei, kurią myli? Ar ne taip? — klausė teisėjas.

— Taip, taip ir buvo, — atsakė mano brolis.

— Prašau atvesti man tą mergaitę, — tarė teisėjas.

Tą pačią popietę Komi buvo atvesta į kambarį, kur mano brolis buvo apklausinėjamas. Teisėjas žiūrėjo raštus, kai ji įėjo į kambarį. Tada jis pradėjo balsu skaityti bylos atidarymą. Jis skaitė balsu ir tada, kada pakėlė akis ir pamatė Komi. Jis sustojo skaitęs ir spoksojo į ją.

— Ar ji yra ta mergaitė? — paklausė jis.

— Taip, — tarė mano brolis, — tai yra Komi.

— Duokit jai kėdę, — liepė teisėjas. Jis atrodė labai susijaudinęs. — Ko jūs, kvailiai, stovit aplink, — kalbėjo jis. — Paduokit jai kėdę.

Po valandėlės Komi stovėjo priešais teisėją ir tas paklausė ją keletu klausimų.

— Ar supranti, kas atsitiko? — paklausė.

— Ne, — atsakė Komi.

— Šis jaunas kvailas kareivis, — kalbėjo teisėjas, — yra tavo išimylėjęs. Jis pavogė tau suknelę, karvę, stalą ir pagaliau oficialų Centrinio Vykdomojo Komiteto automobilį. Ar tu supranti?

— Ne, — tarė Komi, — Mago yra mano pusbrolis.

— Komi, — tarė Mago, — taip nėra, aš nesu tavo pusbrolis.

— Tylos, — tarė teisėjas. — Ar tu įsivaizduoji, jog esi byloj dėl savo gyvybės.

— Aš nesu jos pusbrolis, — kalbėjo Mago. Jūs galite to paklausti bet kurį juodąjį totorių iš Baku.

— Tylos, — tarė teisėjas.

Jis atsisuko į Komi, pasilenkdamas per savo stalą, kad būtų arčiau jos.

— Ar tu myli tą jauną kareivį? — klausė jis.

— Ne, — atsakė Komi.

— Tada, — tarė teisėjas, ir jis vėl atsilošė savo kėdėje.

— Tada, — tarė jis, — pažiūrėsim.

— Tu pavogei oficialų Centrinio Vykdomojo Komiteto automobilį, — kalbėjo teisėjas.

— Taip, — atsakė Mago.

— Tuo laiku tu buvai išimylėjęs, — kalbėjo teisėjas.

— Taip, — atsakė Mago. — Aš ir dabar esu išimylėjęs. Ir aš visada būsiu išimylėjęs.

— Tylos, — tarė teisėjas.

— Pagal įstatymą bausmė už tokį didžiulį nusikaltimą, — tarė teisėjas, — yra beapeliacinė mirties bausmė.

— Jis yra mano pusbrolis, — tarė Komi. Jūs juk nežudysite jo, juk ne?

— Aš nebijau mirti, — sakė Mago.

— Tylos, — tarė teisėjas.

Jis vėl atsisuko į Komi ir pasilenkė į priekį.

— Mes padarysimė viską, kas yra mūsų galioje, idant dovanotume už šį nelėmtą jūsų pusbrolio nusikaltimą, — kalbėjo jis. — Mes ištersime jo kartoteką ir, jeigu jis nėra nužudęs žmogaus per paskutiniuosius penkerius metus, mes sugrąžinsime jį armijon, kur jo elgesys bus strėpiai sekamas.

Praėjus keturiom dienom, pasakojo Karachi, jie sugrąžino Mago armijon. Kiekvienas Baku mieste tuo džiaugėsi.

Vieną vakarą mano brolis Mago pamatė Komi teisėjo automobilyje. Teisėjas buvo užsilenkęs ant Komi ir Komi jam juokėsi. Teisėjas buvo senas vyras, ir jo vaikai buvo vyresni negu Mago.

Mano brolis Mago labai supyko. Pirmiausia jis pasakė nužudysias teisėją, paskui nužudysias teisėjo žmoną, paskui visus jo penkis vaikus — pirma vyriausiąjį, paskui tolimesnį ir taip iš eilės žemyn iki paskutiniojo.

Paskui jis pasakė nužudysias teisėją, bet pavogsias du gerus arklius, pririšias Komi prie vieno iš jų, nugabensias jį į kalnus, kur laikysias tol, kol kiekvienas iš jų mirsias ar nuo senatvės, ar iš bado, ar iš mylėjimo vienas kitą taip labai, jog nebesinorėsias gyventi.

Mano brolis Mago nuėjo pas Komi ir tarė: — Kodėl tu trainiojiesi su tuo supelėjusiu seniu?

— Dėl to, kad noriu, — atsakė Komi.

— Jis nėra juodasis totorius, — tarė Mago. — Jeigu aš dar kartą tave su juo pamatysiu, aš nužudysiu jį.

— Jis išgelbėjo tavo gyvybę, — atsakė Komi.

— Vis tiek aš jį nužudysiu, — tarė Mago. Tu esi juodoji totorė, ir turi mylėti juodąjį totorių.

— Aš nežinau, kas aš esu, — atsakė Komi. — Gal būt, aš nesu juodoji totorė.

— Tu esi juodoji totorė, — tarė Mago. — Aš noriu, kad tu gyventum vienuose namuose su manim.

— Aš nenoriu tavęs mylėti, — atsakė Komi.

— Tu mylėsi mane, — tarė Mago. — Tu esi juodoji totorė ir aš esu juodasis totorius, ir tu mane mylėsi.

Ak, ak, kalbėjo Karachi. Tiek daug mergaičių yra pasaulyje. Bet mano vargšas brolis nežiūrėjo į jokią kitą mergaitę, kol Komi buvo gyva. Nežinau, ar jūs tai suprastite, bet mano vargšas brolis nužudė Komi ir pabėgo į Iraką ar Afganistaną, o gal jis ir pats nusizudė taip pat. To mes nežinome.

Ji nemylėjo jo, pasakojo Karachi. Jis buvo jai vienas tik vyras pasaulyje ir ji jo nemylėjo. Jis įvažiavo amerikonišką automobilį į "Naujosios Europos" viešbučio laukiamąjį, o ji vis tiek jo nemylėjo.

Vieną rytą, dar prieš aušrą, mano brolis Mago atvyko į Moyskan namus su dviem geriausiais žirgais iš Azarbeidžano armijos arklidžių. Jis įėjo į namus ir surišo Komi rankas ir kojas, bučiuodamas jos lūpas ir akis. Moyskan jam pagelbėjo, nes jis negalvojo esant gerai Komi trainiotis su seniu, bet Moyskan žmona verkė ir klykė

(Tąsa 3-čiam psl.)

PORA PASTABĖLIŲ

“Literatūros” N. 201 J. P. mano knyge-
liūkštę recenzuodamas, tarp kito ko pareiškė ir pageidavimą, kad nors II dalies pabaigoje būtų pridėta kiek informacijų apie knygą anglų kalba ir kad būtų pateiktas naudotos literatūros sąrašas.

Kiek tai liečia pirmąjį patarimą, tai visų pirma turiu pabrėžti, kad savo knygą aš rašiau lietuviams, taigi ją lietuviškai ir parašiau. Jei pasaulyje ir susiras koks vienas kitas kalbininkas, kuriam koks lietuviškos senosios knygos mano aiškinamas klausimas ir galėtų būti įdomus, tai vis dėlto, kiek man yra žinoma, kiekvienas jų laisvai lietuviškas knygas paskaito, tai jiems joks tos knygos aiškinimas kita kalba nėra visiškai reikalingas. Kita vertus, jei pateikti santrauką anglų kalba, tai reikėtų dar greita jos duoti ir santraukas vokiškai, prancūziškai ir dar kokia slavų kalba ir tuo būdu knygą paversti kažin koku kalbišku vinegretu, kurio, be to, nieks ir spausdinti nesutiktų, nes tai žymiai pabrangintų ir spausdinimo kaštus — juk ir šiaip visa toji knyga, seniai surinkta ir sulaužyta, pustrėčio meto laukė, kol susirado rizikantai, pasiryžę ją išleisti. Tiesa, J. P. kalba ne vien apie kalbininkus, bet ir apie šiaip skaitytojus, kurie lietuviškai nemokėdami, galėtų iš tos angliškos santraukos su knygoje keliamais klausimais susipažinti. Bet mano knyga nėra koki reklaminė politinė brošiūra, skiriama lietuviškai nemokantiems skaitytojams ir vargu, ar būtų atsiradęs koks skaitytojas, kuris ta santrauka būtų susidomėjęs.

Kiek tai liečia kitą, J. P. iškeltą klausimą, būtent reikalą paskelbti panaudotą literatūros sąrašą knygos pabaigoje, tai čia J. P. keleriopai prašė pro šalį. Visų pirma mano knygutė nėra kokia studentiška

tol, kol Moyskan parmušė ją žemėn. Tada mano brolis Mago priėjo Komi prie vieno iš arklių ir pasiėmė su savim į kalnus.

Niekas nežino, kas ten atsitiko, kalbėjo Karachi.

Nei vienas vyras nemylėjo mergaitės taip giliai, kaip mano brolis Mago mylėjo Komi, tarė jis.

Į kalnus buvo pasiūsti arkliai ir kareiviai. Pirmiausia dešimtis kareivių, paskui dvidešimt, paskui penkiasdešimt, paskui šimtas, o paskui visa Azarbeidžano armija. Senis kapitonas buvo labai piktas. Jis įsakė nušauti jaunąjį kareivį, bet mergaitę pargarbenti nepažeistą. Bet kareiviai nesurado nei mano brolio, nei Komi.

Vieną rytą jie rado Komi negyvą. Mano brolis Mago buvo laikęs ją po vandeniu sekliame kalnų upelyje. Jis nenorėjo, kad ji gyventų, jeigu ji jo nemylėjo.

— O Amerikoje, — klausė Karachi, — ar vyrai myli mergaites taip giliai?

— Aš nemanau, — atsakiau aš.

Jis atsisuko į žydaitę ir vėl pradėjo kalbėti jai labai greitai.

— Jis sako, — tarė žydaitė, — jis norįs, kad jūs suprastumėt, jog tai nebuvo nusi-kaltimas. Tai nebuvo neapykanta, tai buvo meilė. Jūs niekada nematėte Komi, jis sako. Jis nori, kad jūs žinotumėt jo brolių buvus didelį žmogų. Jis buvo žmogus, kuris norėjo gyventi didingai. Štai kodėl jis padarė tas visas kvailystes.

— Pasakyk jam, jog aš žinau, kaip buvo, — tariau aš.

Ir žydaitė jam pasakė.

Jis nekalbėjo daugelį minučių.

Tada jis tarė: Ak, Mago, Mago, Mago. Ir daug rusiškų žodžių, kurių aš nesupratau.

— Ką jis sako? — paklausiau aš žydaitę.

— Jis sako: “Nužudyt tokią mergaitę, kaip Komi. Nužudyt ją. Pabaigt gyvenimą tokios, kaip Komi. Žmogus turi būti giliai įsimylėjęs, kad tai padarytų.”

Vertė Alg. T. A

Charkovas, 1935.

disertacija, kuriose daugumas jų rašytojų, savo “mokslingumui” profesorių akyse įrodyti, paprastai prirašo ištisas litanijas tariamai jų panaudotos literatūros, nors bent 90% jų nė mažos dalies tų knygų ir raštų nematė, bet jas tik nurašė iš kitų knygų, bibliografijų ar bibliotekinių katalogų. Kita vertus, pagrindinė mano knygoje panaudota literatūra yra visa ten ne tik suminėta, bet ir smulkiausiai aprašyta. Nes tai yra kaip tik tos lietuviškos knygos, apie kurias man teko ten rašyti ir kur aš, išskyrus tik porą atvejų, kada teko rašyti apie niekur neužeinamas senas knygas, jas savo rankose visas turėjau. Taigi šias knygas norint atskirai koku priedu surašyti, tektų pridėti visą seną lietuvišką bibliografiją ligi 1865 m., kuri savo laiku mano išspausdinta, o paskiau mano iš pagrindo papildyta ir perredaguota, dabar būtų pačmusių lygiai 1500 tokių puslapių, kaip šioje mano knygoje, t. y. sudarytų dar 7-8 tokio pat didumo knygas. Na, žinoma, be pačių knygų teko panaudoti ir viską, kas kada nors apie mūsų senas knygas buvo rašoma. Šiuo požiūriu vargu ar p. J. P. surastų nors vieną knygą ar straipsnį pasaulyje, kuriuose lietuvių knygos klausimai buvo liečiami ir kurių aš nebūčiau savo rankose turėjęs ir skaitęs. Bet aš sąmoningai nebuvo tos literatūros savo knygos prieduose surašęs, nes tai sudarytų tokias aplinkybes, kuriomis nieks niekad nebūtų tos knygos spausdinęs. Tuo tarpu visa ta literatūra yra surašyta kitame mano darbe, jau beveik visiškai užbaigtame, nors ir niekad nebus jis išspausdintas. Tai mūsų a. 450 senųjų (rašiusių dar prieš 1865 m.) rašytojų biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, kur panaudota ir surašyta literatūra toli prašoksta 10,000 pozicijų. Kadangi to darbo užbaigta dalis apima šiuo metu tikrai 2500 tokio didumo puslapių, kaip šios mano knygutės, taigi norint p. J. P. pageidavimą pilnai patenkinti, be ano kalbinio vinegretu su marmeladu, tektų prie dvejų tomelių po 200 p. kiekvienas, pridėti dar “mažą” priedą iš 4000 puslapių, arba, kitaip skaičiuojant, prie 2 knygų priedu duoti dar 20 tokių pat knygų. Ir kur p. J. P. būtų suradęs tokį pamišusį leidėją, kuris būtų sutikęs tokią knygą leisti? O ir iš viso, kam tie priedai yra reikalingi? Ke- liems kalbininkams ar literatūros istorikams? Kad ir ne daug jų teturime, bet tai nėra kokie naivūs berniokai, kurie šiuos klausimus studijuodami, patys nebūtų jiems toje srityje reikalingos literatūros surankioję ir išstudijavę. Vargu, ar kas iš jų, tuose sąrašuose būtų suradęs ką tokio, ko nebuvo matęs ar skaitęs. Žinoma, be abejo tais sąrašais būtų galėję plačiai pasinaudoti anie, jau anksčiau mano minėti, disertacijų fabrikantai, kad įrodytų savo disertacijų rimtumą sąrašais niekad nemytų ir neskaitytų knygų ir straipsnių. Bet ne jiems aš savo darbą skyriau, juo labiau, kad jau nemaža savo laiku turėjau su tokiais “disertantais” “trobelio”.

Savaime dėl tų nuoširdžių p. J. P. pastabų neturiu prie jo jokių pretenzijų ir jas pilnai suprantu. Mat, mūsųose nebuvo ir nebus nei vieno tokio knygos recenzento, kuris laikytų, kad jis savo pilietinę pareigą atliko, jei, apie svetimą knygą rašydamas, negalėtų jai bent kokio priekaišto padaryti. Taigi tais atvejais, kada nesugebama tikrų ydų surasti, tai jos čia pat sukūriamos. O vis dėlto būtų daug maloniau, jei toks recenzentas būtų savo žiniomis padėjęs išaiškinti ir vieną kitą klausimą, kurio pats autorius nesugebėjo išaiškinti, ar kurį neteisingai ar netiksliai buvo išaiškinęs. Nelaikau ir niekad nelaikiau savęs kažkokiu neklaidingu lietuviškos senosios knygos žinovu, ir esu tikras, kad ateitis dar atskleis nemažą tokio, ko aš dabar nežinau, tai ir būčiau dėkingas kiekvienam recenzentui, kurs šiuo žvilgsniu sugebėtų ką naujo ir nežinomo pasakyti.

—Vaclovas Biržiška

TRUMPAI APIE KNYGAS IR RAŠYTOJUS

Įdomios knygos anglų kalba

Neseniai iš spaudos išėjo dvi įdomios knygos anglų kalba. Jų pirmoji yra *Anthology of Modern Estonian Poetry* — Moderniosios estų poezijos antologija. Šią antologiją redagavo ir išvertė anglų kalbon William Kleemann Mathews, Slavų ir Rytų Europos studijų mokyklos prie Londono universiteto kalbos ir literatūros skyriaus vedėjas. Išleido šią 190 puslapių knygą University of Florida Press, Gainesville. Kaina įrištos \$3.50, neįrištos \$3.00.

Antra įdomi knyga, kurios platesniu paskleidimu, atrodo, turėtų pasirūpinti įvairios mūsų organizacijos, yra *The Tragedy of the Baltic States* — Baltijos valstybių tragedija, parašyta John Alexander Swettenham, remiantis oficialiais dokumentais ir liudininkų pasakojimais. Tai yra iš Anglijos importuota 227 puslapių knyga, gaunama British Book Centre, 122 E. 55th St., New York 22, N. Y. Jos kaina \$2.75. J. J.

Jaunųjų tarybinių rašytojų almanachas

Prieš pora mėnesių Sovietų Lietuvoje pasirodė jaunųjų tarybinių rašytojų almanachas, kuriame dalyvauja 33 autoriai: A. Baltrūnas, V. Bložė, R. Lankauskas, V. Misevičius, I. Meras, A. Pakalnis, E. Pabiržytė, V. Radaitis, A. Skinkis, A. Stankevičius, J. Vaičiulionis, A. Venckūnas ir kt. Tarybiniai kritikai almanache atspausdintus kūrinius vertina gana nepalankiai, pabrėždami per daug abstraktų ir bendrą temų traktavimą. Kai kurie dalykėliai esą pakliuvę į knygą per neapsižiūrėjimą.

Lietuvių kalbos žodynai

Lietuvių Kalbos Institutas šalia 10-ties tomų Lietuvių Kalbos Žodyno, kurio 3 tomai jau suredaguoti, leidžia vienatomį, 1-000 puslapių, literatūrinės lietuvių kalbos žodyną. Tam darbui vadovauja prof. Balčikonis.

Kultūros kronika

◆ *Rašytojas J. Mekas* yra pagaminęs apie 50,000 pėdų filmo juostų iš senųjų ir naujųjų Amerikos lietuvių gyvenimo. Tų juostų demonstravimas užtruktų apie 22 val. laiko, bet jų paruošimui dar trūksta apie \$3,000. J. Mekas sako tam darbui išleides visą savo trejų metų uždarbį ir negaudamas iš niekur paramos, neišgali baigti pradėto darbo.

◆ *Antano Skėmos* režisuojamame savo dramatos veikale “Pabudime” vaidina B. Pūkelevičiūtė, J. Akstinas, L. Barauskas, A. Dikinis ir K. Veselka. Premjera įvyks Montrealy, Kanadoje, š. m. rugšėjo mėn.

◆ *Ben. Babrauskas*, Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkas, pradeda rašyti... atsiminimus iš savo kartos poetų ir rašytojų gyvenimo.

◆ *Dr. S. Aaliūnas* (Al. Baronas) išleidžia humoristinių eilėraščių rinkinį “Valerijono lašus”.

◆ *Bern. Brazdžionis* spaudai paruošė politinių eilėraščių rinkinį “Didžiąją kryžkelę”.

◆ *Pulgio Andriušio* kelionės į Australiją įspūdžių knygą “Laivas linksmybės” leidžia Gabijos leidykla. Toji pati leidykla jau baigia spausdinti antrąją P. Andriučio “Anoj pusėj ežero” laidą.

◆ *Stepas Zobarskas* verčia iš anglų kalbos net dvi knygas: John Steinbeck “Perlą” ir S. Maugham “Dažytą vualį”.

◆ *K. Barėno* novelių rinkinį leidžia “Tremties” leidykla Vokietijoje.

KAM SKIRIAMI "ATSPINDŽIAI"?

Šis klausimas kilo man jau seniai, bevartant bene dar pirmuosius "Atspindžių" egzempliorius, bet noras jį sukonkreinti atėjo tik dabar, kai po ilgesnės pertraukos pasirodė "pasikeitęs", naujo leidejo (Terros) globojamas, 1953 m. rugpiūčio mėn. data pažymėtas, 10-sis jų numeris. Prisipažinsiu, kad į š. klausimą man sunku atsakyti, nes tikrai neįsivaizduoju, kam gali kilti žingeidumas dar kartą skaityti visa tai, apie ką per mėnesį ar kelius buvo daug konkrečiau, kartais įdomiau ir net sklandžiau rašyta mūsų dienraščių ir savaitraščių kronikose bei "Iš lietuvių gyvenimo" ir "Iš politikos" skyriuose. Šiuo atveju aš turiu galvoje nepasirašytus paskutinių "Atspindžių" straipsnius, kuriuos tik ir galima risti su redaktoriaus Vytauto Meškausko pavarde ir atsakomybe, nes apie kitus 2 viršelio puslapy jis sako: "Straipsniai, pasirašyti pavarde, slapyvardė ir inicialais, nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę". O tie nepasirašyti straipsniai, tai: "Nuplėšta vėliava", — apie Rytų Vokietijos darbininkų demonstracijas, "Be garbės ir naudos", — apie taiką Korėjoje, "Rinkiminių humoras", — apie Italijos rinkimus, "Tarp popieriaus ir aukso", — apie padengtą ir nepadengtą valiutą, — "Ambicijos", — apie partinius mūsų reikalus ir kt., liečiantieji kronikinio pobūdžio įvykius bei atskirus asmenis.

Negalima būtų daryti priekaištų ir klausti, kam tie išvardinti straipsniai parašyti, jeigu šiuo atveju paliestos problemos turėtų savyką nors originalaus, naujo ir iki šiol nenagrinėto. Jeigu, pagaliau, bent jų pateikimas skirtųsi kuo nors nuo kronikinio atpasakojimo, žinant, kad naujumu galima laikyti taip pat ir perdavimo būdą. Bet kai mėnesiniame žurnale skaitai seniai girdėtus ir jau nusibodusius dalykus ir kai pamatai, kad visas redakcijos gudrumas glūdi tik vienos ar kitos sensacijos bei tariamo užkulio, kuris daugelis atveju taip pat pasiskolintas iš sveitimomis kalbomis leidžiamų vad. pigių iliustruotų žurnalių, išskelime, tai nenoromis atsiranda klausimas: kokia viso to prasmė? Ambicija leisti žurnalą ir būti redaktoriumi? Pletkų ir sensacijų pamėgimas? Laiko ir pinigų perteklius? Nes apie kultūrinę ar visuomeninę tų straipsnių reikšmę kalbėti būtų daugiau, negu absurdas.

Normaliose sąlygose iš dalies tokie ir panašūs žurnalai gali pateisinti savo egzistenciją tuo, kad kartais būna susidaręs visuomenėje savotiškas sensacijų ir pigių pasiskaitymų sluoksnis, visokie pensininkai, neturinčios ko veikti ponutės, iš nuomos gyvenantieji namų savininkai ir šiaip žmonės, kuriems kitokia lektūra yra per sunki ir tuo pačiu nuobodi. Bet kokius skaitytojus turi galvoje "Atspindžių" redaktorius, kuris, reikia manyti, gy-

vena ambicija savo laikraščio tiražą pakelti? Nejaugi jo dėmesys nukreiptas į Bridgeport ar Marquette Parko į pensijas išėjusius senokus lietuvių amerikonus, kurie neturėdami ko veikti ir išdieniais sėdėdami restoranuose bei taver-nose, gal ir galėtų pamėgti panašaus pobūdžio sensacijas, jeigu nebūtų spalvingesnių ir labiau intriguojančių amerikoniškų giminingų žurnalių, tokių kaip "Coronet" ar "Quick"?

Žinoma, kiek kitoks reikalas kalbant apie pasirašytus "Atspindžių" straipsnius, kuriuos pateikia Jeronimas Cicėnas, Vladas Jakubėnas, Antanas Škėma ir Neliteratas. Jie tačiau eina po redaktoriaus straipsnių ir, nors sudaro vertingiausią "Atspindžių" dalį, bet dėl patalpinimo būdo yra gerokai nustelbti aukščiau minėtų sensacijų. Jų reikšmė kaip tik todėl gerokai sumažėja, nors kalbėti apie ypatingai aukštą jų lygį taip pat netenka. Lengvi, nuobodžiaujančiam žmogui skirti, pasiskaitymai ir tiek. Išskyrus nebent J. Cicėno samprotavimus apie "Knygą ir mus" ir iš-karpas iš jo "Vilniaus tarp audrų" knygos.

Bet kai randi tokiam "lengvų pasiskaitymų" žurnale vieną ar du straipsnius, nei savo lygiu, nei problematiškumu, nei nuotaika nieko bendra neturinčius su visa kita medžiaga, tai ir vėl iškyla klausimas: kas yra tie "Atspindžiai" ir kaip jų redaktorius supranta vientisumo, vieningumo ir nuotaikingu-sumo sąvokas?

Kalbant apie techninę žurnalo pusę, vaizdas negeresnis. Visų pirma, aibė korektūros klaidų bei laužymo nerūpestingumas (nekalbant jau apie pačios kalbos skandalingumą). Man ir dabar neaišku, kurioje skiltyje prasideda nepasirašytas straipsnelis apie pianistą Kuprevičių, nors jo pabaigą ir suradau.

Galima būtų daug neigiamybų prikaltėti apie "Atspindžius", iš kurių daugelis skaitytojų laukė šio to žmoniškės-nio, kai išgirdo, kad jie persitvarko ir, kad jų leidimą perima "Terra", nes apie teigiamybes, atrodo, kalbėti dar gerokai per anksti. Bet tokiu atveju kyla vienintelis ir pradinis klausimas: kam jie skiriami? Ir kokioje visuomenės dalyje jie gali susilaukti gerbėjų?
—K. Rudauskas

Rugpiūčio mėn. 16 d., sekmadienį, bus "Naujienų" gegužinė Liberty Grove, Willow Springs, Illinois.

V. A. ŠIMKUS
KONTRAKTORIUS
Stato naujus namus pagal kontraktą. Didelis planų pasirinkimas. Atliekami įvairūs remonto darbai.
4645 SO. KEATING AVENUE
Telefonai:
Virginia 7-8901 arba Reliance 5-8202.
Vėlai vakare: Frontier 6-2957.
4-NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, AUGUST 8, 1953

CLUB ELITE

4075 Archer Avenue

FRED MAURISAK, Savininkas
Kviečia kiekvieną į muzikos, liaudies dainų, radijo pasikalbėjimų ir humoru pusvalandį

KIEKVIENĄ ŠEŠTADIENĮ, 11:00 P. M.

Club Elite, 4075 Archer Ave., turės CLUB ELITE PUSVALANDI
WOPA stotyje, 1490 kil., WOPA FM 102.3 meg. tiesiai iš

CLUB ELITE su tuo Jockey disku
C. J. ARASZEWSKI supažindins su

EDDIE SYPIEN ir jo orkestru.

Kiekvienas kviečiamas atvykti.

Lietuvių Krautuvėj didelis pasirinkimas

Baldai, šaldytuvai, pečiai, skalbiamos mašinos, lovos, matrasai, kilimai, radijo, televizijos setai, baldai vaikučiams.

ZEMOS KAINOS
LENGVI ISMOKEJIMAI
TUOJAU PRISTATOMA

Baldai pagal užsakymą.

ROOSEVELT FURNITURE CO., INC.

2310 W. ROOSEVELT ROAD

Tel.: SEeley 3-4711

Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

SAUGESNĖS vietos taupymui niekur nerbsite. Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000. Penkiasdešimt penki metai patyrimo ir draugiško patar-navimo.

DISTRICT SAVINGS

Štabas kalba lietuviškai

and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

SKIP'S LIQUORS

5511 So. Damen Ave. WAlbrook 5-8202

IMPORTED FRENCH BRANDY	Fifth	\$299
90 PROOF GIN		\$329
FULL QUART		\$459
WHITE HORSE SCOTCH	Fifth	\$509
MARTELS IMPORTED		\$499
FRENCH COGNAC	Fifth	\$329
190 PROOF		\$169
GRAIN ALCOHOL	Fifth	\$725
WHITE BEAR BEER		\$359
Case of 24—12 oz. bottles. Plus dep.		\$149
KIJFA IMPORTED		\$725
CHERRY WINE	Fifth	\$359
HEINEKENS IMPORTED		\$149
Holland Beer. Case of 24 Bottles.....		\$298
100 PROOF VODKA	Fifth	
CINZANO VERMOUTH		
SWEET OR DRY	Fifth	
NECTAR BEER		
Case of 24 cans		

LOWEST CASE PRICES IN TOWN

ATSAKYMAS JONUI AISČIUI

J. Aistis apžvalgoje "Lankininkai" (kultūriniam "Draugo" priede, liepos 18, 1953) pakutena ir mano asmenį. Štai toji, kutenančioji, pastraipa:

"Gaila, kad mano mintys kardinališkai pjaunasi su A. Škėmos mintimis. Jis mato lankuose graikus ir dar daugiau. Jis rašo: 'Ant šiukšlių krūvos sėdi keturmetė mergaitė ("Žemė"? Vaje, kaip sena! J. A.) ir žiūri į debes... Norėčiau, kad mergaitė skristų'. Paaiškinsiu simbolišką — 'šiukšlių krūva' yra lietuvių literatūra, nes kitaip, ko ji ten sėdėtų. Nėra ko stebėtis A. Škėmos ditirambais, juk jo kūriniai buvo pradėti lankai. Nebūdamas per daug kuklus, jis keldamas lankus į graikų augštybes ir pats savęs neužmiršta..."

Medžiagą šitai pastraipai J. Aistis yra panaudojęs iš mano straipsnio "Literatūros Lankų 2-jo numerio proga", tilpusio "Nepriklausomoje Lietuvoje".

"Gaila, kad mano mintys kardinališkai pjaunasi su A. Škėmos mintimis." Teisingai, mintys pjaunasi, bet ne kardinališkai. Ir J. Aistis, ir aš, sustartume sustoję ties Henriku Radausku. Mudu dalinai sutartume sustoję ties Algirdu Landsbergiu, nors ir nesutinku, kad A. Landsbergio groteskas yra feljetoniškas. Panašų groteską Jonas Aistis suras ir pas James Joyce. Atseit, J. Aisčio ir mano mintys jau nebe kardinališkai pjaunasi. J. Aistis rašo: "Jis mato lankuose graikus ir dar daugiau". Netiksliai formulota. Rašiau apie L. L. antrame numeryje spausdintų poetų poveikį j mane. Citavau A. Nyką-Niliūną, H. Radauską, ir H. Nagio Paul Celano "Mirties Fuga" vertimo ištrauką. Panaudojau graikus ir Donelaitį sąsajos prasme. Kaip žinoma, "sąsajos" sąvoka nesutampa su "palyginimo" sąvoka, ir sąsaja nėra tik "kėlimas į augštybes". H. Nagys, A. Nyka-Niliūnas, H. Radauskas (pasinaudoju alfabetine tvarka) yra poetai, kurie, ir būdami skirtingi tarpusavy tematika ir forma, turi norą ir galimybes verpti lietuvių poezijos Ariadnos siūlą, prijungdami vakarietiškas tradicijas. Tuo atveju, minėtinas ir Donelaitis: vienas iš stipriausių pavyzdžių mūsų praeity, kur lietuviška ir vakarietiška dvasia susijungė. O kaip žinoma, vakarietiškos kultūros pradmenys slypi graikuose. Beje, tokių lietuvių poetų, kurie bando ieškoti sintezės, surasime ir daugiau. Savo straipsnyje paminėjau tilpusius L. L. antrame numeryje. Turbūt, J. Aistis leis man pasirinkti tas strofas ir eilėraščius, kurie man patinka, būtent tokiam žurnale, ir nereikalaus plačios apžvalgos. Visur toleruojami ši-

okie "essays" pobūdžio rašiniai. Jei J. Aistis yra nutaręs mane klaidingai interpretuoti, tai jo sąžinės reikalas. Bet, nenorėčiau J. Aisčio klaidingai interpretuoti. Pvz. man neaišku, ką J. Aistis vadina — "gudrumu poezijoje". Ir konkrečiau: kaip pasireiškia "gudrumas" paskutiniuose A. Nykos-Niliūno eilėraščiuose?

Toliau J. Aistis aiškina mano simboliką. Tuo jis paskatina ir mane paaiškinti nuosavą simboliką. Becituodamas, J. Aistis įterpia savąjį spėjimą ("Žemė"? Vaje, kaip sena! J. A.). Pakanka priminti, kad H. Radauskas arba A. Landsbergis neįeina į "Žemės" sąstatą. "Šiukšlių krūva" nėra apskritai lietuvių literatūra. "Šiukšlių krūva" — mūsų išeivijos "oficialioji literatūra", kurios būdingas apraiškas iliustravau savo straipsnio "L. L. 2-jo numerio proga" pradžioje. "Keturmetė mergaitė" — kiekvienas bandymas gimti iš naujo, kiekvienas noras ir pastaga nesusitinti nuosavos bambos stebėjime, kiekvienas kūrėjas, kuris nuolatos nori būti jaunas ir šviežias. "Keturmetė mergaitė" paliečia ir L. L. puslapius. Savo laiku ir J. Aistis buvo "Keturmetė mergaitė". Man sunku patikėti, kad J. Aistis neįsiskaitė į mano rašinį. Ir man liūdna, kad vienas iš didžiausių Nepriklausomos Lietuvos lyrikų nekotiruoja literatūrinio optimizmo.

J. Aistis rašo: "Nėra kuo stebėtis A. Škėmos ditirambais, juk jo kūriniai buvo pradėti lankai".

Drįstu priminti J. Aisčiui: jis pernelyg mažai mane pažįsta, ir, vargu bau, jis — kvalifikuotas psichanalitikas. Todėl J. Aistis neatsakomai apsprendžia mano vidinę reakciją į spausdinamus kūrinius. J. Aistis naudoja pavojingą prielai-

dinį metodą, kuris gali bumerangu atsidausti į jį patį. Kodėl mano kūriniai buvo pradėti L. L., tegalėtų atsakyti L. L. redakcinis kolektyvas. J. Aistis vadna mano rašinį "ditirambais". Tebūnie taip. Tik, kožkodėl, J. Aistis pamiršo pacituoti šiuos mano sakinius: "Tačiau sumeluočiau teigdamas, kad visa kuo esmi sužavėtas. Kai kas verčia mane pašokti nuo kėdės ir ginčytis." Beje, jei J. Aisčiui įdomu, esu tik atsitiktinis L. L. bendradarbis. Pažymiu tai, nes tūluose straipsniuose mano bendradarbiavimas apšviestas pernelyg reikšmingai.

Ditirambais pavadintinos J. Aisčio apžvalgos apie kaikurias mūsų eilėraštininkes. Nors ir pasinaudočiau prielaidiniu metodu, visvien nepajėgčiau išaiškinti, kodėl J. Aistis tasias apžvalgas parašė. Teatleidžia J. Aistis, kad talento sąvoka man nesuponuoja autoriteto

sąvokos. Todėl pagerbdamas ir mylėdamas J. Aistį lyriką, kartais, protestuoju prieš J. Aistį apžvalgininką ir recenzentą.

Paskutinę frazę galima ir šitaip parafrazuoti: nors ir būdamas kuklus, ir gramzdindamas Lankus, Aistis ir pats savęs neužmiršta... Arba, pagal Tilytytį: Aistis eidamas ratu Nyką kibina dratu. Teatleidžia man J. Aistis šį žodžių žaidimą, kurį jis pats pasiūlė.

Ir pabaigai. Tenesupyksta J. Aistis, kad (nors ir būdamas tik A. Škėma) noriu jį matyti tvirtą ant pjesdestalo. J. Aisčiui neprivalu glostyti menksty. J. Aisčiui nereikalingi sateilitai.

Tu gražiai eini ir, pilnatį pamėmus rankon, Šėmą šiaurės vėsumą neši — Sudreba skliautai, žvaigždės pusiausvyros netenka Ir susverdi visatos ašis.

Tepalieka šitoks Aistis.

BENDRUOMENINIS Kanados Lietuvių SAVAITRAŠTIS NEPRIKLAUSOMA LIETUVA,

išeinas 8-10 puslapių, duoda daugiausia žinių apie Kanados lietuvių gyvenimą ir jo sąlygas. Daug rašo apie visame pasauly esančius lietuvius ir okupuotos Lietuvos būseną.

1952 metais "NL" duoda plačią studiją apie Lietuvos sienas ir studiją apie Lietuvos žemės ūkį, paremtą naujaisiomis žiniomis iš Lietuvos.

PRENUMERATA: metams \$5.50. ADRESAS: "Nepr. Lietuva", 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.

ATSTOVAS CHICAGOJE: Mr. J. Janulaitis, 3645 So. Emerald Avenue, Chicago, Ill.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

Rekordas...

- ★ Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- ★ Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekvietą sutaupytą dolerį
- ★ Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstojimo
- ★ Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nelaukit—Pradėkit Taupyti Šiandien!

Istaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Keturvirtadieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neatidaroma.

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. VI regiono 7-7747

NAUJOMS MEDICINISKOMS ŠLUOTOMS REVOLIUCIJĄ LIGŲ GYDYME SUKĖLUS

Kiekvienas gydytojas ir protingas ligonis labai vertina medicinos mokslo pažangą išrandant vaistus prieš mikroskopinius žmogaus niekadėjus. Visi tokių vaistų grupė vienu žodžiu ANTIBIOTIKAI vadinama. Jų turime daugybę ir vis dar nauji rinkoje pasirodo, vienas tik keli jų tarpe tėra verti dėmesio. Penicilinas, Streptomycinas, Aureomycinas, Terramycinas, Magnamycinas, Chloromycetinas ir dar vienas kitas laikomi geriausiai šiaandieninėje vaistų rinkoje. Tiems vaistams — antibiotikams veikiant, tarsi naujoms šluotoms bakterijų laukus švariai šluojant, daugelis infekcinių bei užkrečiamųjų ligų šiandien visai naują eigą įgavo.

Vakar sienomis lipo, o šiandien — sveikas

Toks TRIPERIS, pavyzdžiui, dabar, antibiotikus vartojant, per vieną naktį pagydomas. Anksčiau gydytojai su gailėtingomis seserimis ilgą dieną, kartais net mėnesius, užtrukdavo, kol ne tik šią, nelengvai gydomai pasidavusią, ligą, bet ir jos komplikacijas įveikdavo. Tokiais paliegliais užverstos ligoninės negalėdavo kitomis ligomis sergančiųjų reikiama apatarnauti. O jau patys ligoniai — ką čia ir bėminėt — jie net sienomis lipo iš skausmo triperinę komplikaciją gavę. O kiek jų užgesdavo širdies vožtuvus triperiu pagrauzus... Dabar visa tai jau nušluota užmarštin.

Ne liga, o ligelė

Tuo tarpu, kai vieno kito mokslo nepažangūs atstovai mums savo "sakė-pasakė" poraimus, nelyginant kelis syk atšildytą sriubą, pateikia, medikai gi kas kart įmantresnę pyragaitį iškepė. Imkim kad ir SKARLATINĄ. Ji vaikų ir suaugusių pabaisa buvo, daugelį savomis komplikacijomis į kapus nuvarė. Dabar ji nebe liga, bet ligelė beliko. Tokie ligoniai jau net ambulatoriškai gydyti pradėta. Antibiotikai taip nukieto visas skarlatines komplikacijas, jog skyriai, lūžę nuo tokių ligonių, dabar visai ištuštėjo.

Džiaugtis verta

Net pašokti iš džiaugsmo verta, žinant, jog buvusios veik nepagydomos ligos, kaip subakulinės bakterinės endokarditas bei pneumokokinis meningitas dabar jau lengviau įveikiamos, ypač paskutinią.

Anksčiau hemolytinių streptokokų kraujo užkrėtimu sergančiųjų virš 75% mirdavo, o dabar toks ligonis vos kas dešimtas akis amžiams užmerkia.

Net iš seno žmonių persekiojantis sifilis ir tas nuo antibiotikų sukežo. Nors dar ankštoka jį nugalėjus džiaugtis —

6—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, AUGUST 8, 1953

reikia galutinų išvadų 15—20 metų palaukti, bet visvien šios baisios ligos dabartinis sėkmin-gas gydymas visus džiugina.

Neįmanomos operacijos — Realybė

Džiaugsmui galo nesima, o žinant, jog tokios anksčiau visiškai neįmanomos operacijos, kaip plaučių bei stemplės navikų išėmimas arba širdies vožtuvų susiuvimas bei jų prapltimas, šiandien, antibiotikams padedant, geros rankose yra ne svajonė, bet kasdieninė realybė.

Net danties ištraukimas anksčiau kartais chronišku kraujo užkrėtimu baigdavos, dabar, antibiotikams padedant, viskas sklandžiai praėina.

Kas penktas mirdavo, o dabar šypsos

Kad ir tas mums gerai pažįstamas plaučių uždegimas — kas penktą auką nuspausdavęs, dabar praėina ligoniui bešypsant. Tos ligos komplikacijos dar baisesnės būdavo — supūliavus pleurai net geriausias bet kuriam krašte klinikos 25% atsitikimų, dažniausiai pačiam pajėgume jaunimo, neįšgelbėdavo. Šias eilutes rašančiam net šešis metus knistis kruopščiai prisiėjo, kol pasisekė išdirbti sėkmingą kovos būdą prieš pilinį pleuritą. Dirbti reikėjo prakaituojant, jei norėjai gyvybę pačiam žydėjime išgelbėti. Dabar ir čia antibiotikai atnešė žymų palengvinimą.

Net džiova džiūti pradėjo

Sena teisybė, jog džiova nepagydoma, dabar praieities pasaka virto. Dabar ne ligonis, bet pati džiova džiūti emė antibiotikus vartojant. Senoviskas gydymas poilsu, maistu ir tyru oru buvo ir paliko labai geras, bet ne visada pakankamas. Operacijos kai kuriais plaučių džiovos atsitikimais esanti būtinos. Ligoto plaučio ar jo dalies pašalinimas, antibiotikams nepadedant, vargu gerai baigtųsi. O ir ligonio neoperuojant antibiotikai džiovininkui daug padeda — iš karto net trims naujais vaistais gydant, tūkstanciams blėstancijų gyvybių šypsnyš gražinamas. Tokie žmonės, juose džiovai sudžiūvus, pradeda, tarsi gėlės po lietaus, atsigausti.

Diagnozas lengvas, bet mirtis karti

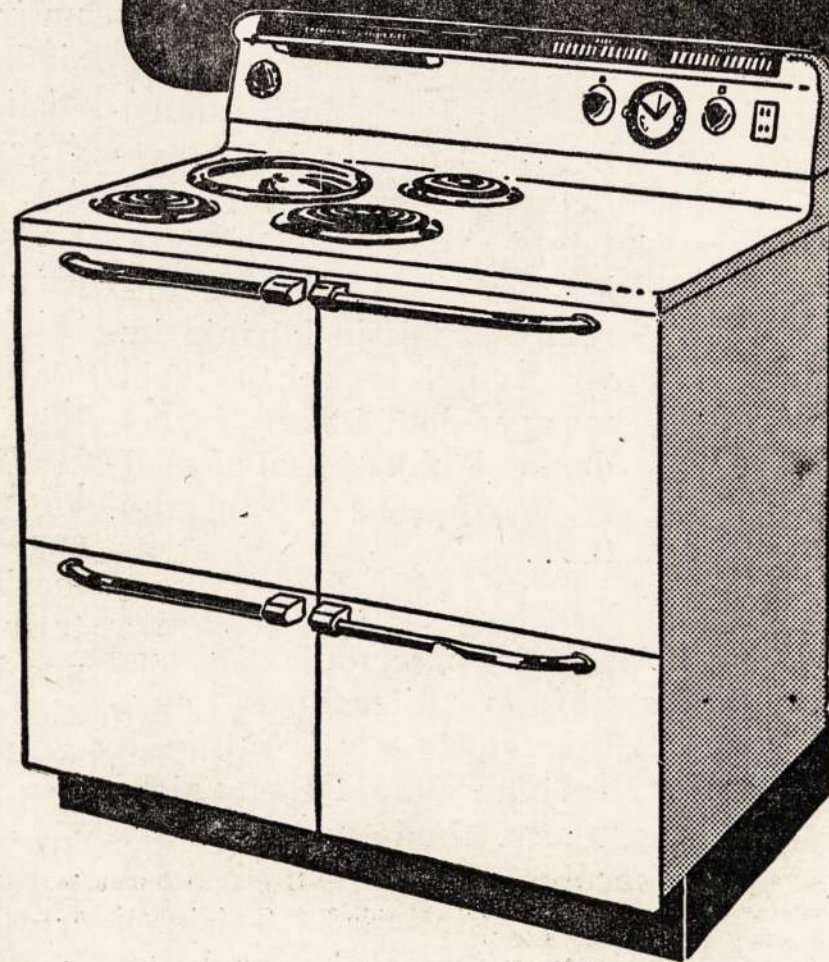
Kartais net iš tolo gali nustatyti diagnozą pvz. Meningokokinio kraujo užkrėtimu — vienos rimčiausių ligų, kur ne valandomis, bet minutėmis žmogus pribaigiamas. Anksčiau visi be išimties tokie ligoniai mirdavo, o dabar, laiku pradėjus gydymą, 90% jų išgelbėjama. Tik čia net pusę valandos pavėluotas gydymas, neša tikrą mirčių tiek vaikui tiek suaugusiam.

(Tęsinys 7-ame pusl.)

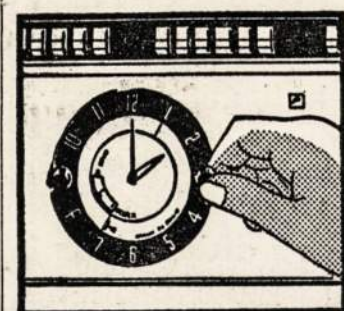
SOLTIS

BRINGS YOU AUTOMATIC G-E "SPEED COOKING" WITH

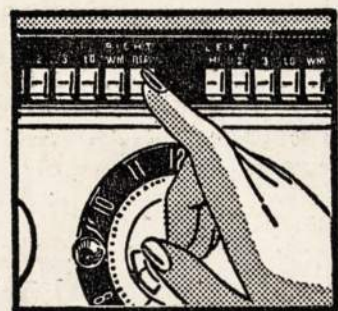
Push-Button Controls!

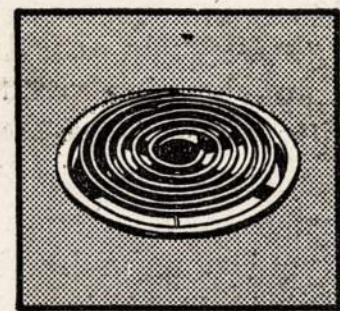
AIRLINER RANGE

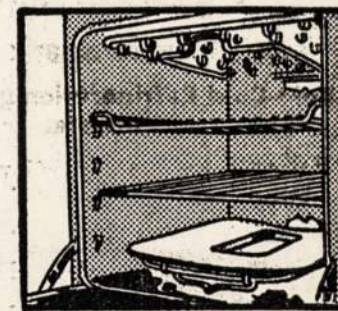
AUTOMATIC OVEN TIMER
—turns your oven ON and OFF. Lets your dinner cook all by itself!

PUSH-BUTTON CONTROLS
—cook with your fingertips! A different button for each cooking speed!

HI-SPEED CALROD® UNITS—five exact speeds! One EXTRA-Hi-Speed unit for extra-fast starts!

BIG MASTER OVEN
—gives perfect baking and roasting results. Waist-high Super Broiler!

Plus

—6-quart deep-well Thrift Cooker—Electric Minute Timer—Automatic Oven Light—No-Stain Oven Vent—and lots more to give you all the pleasures of fast, clean, exact General Electric "Speed Cooking"!

COME IN AND SEE THIS RANGE TODAY!

SEE OUR COMPLETE LINE OF

GENERAL ELECTRIC APPLIANCES

YEARS AHEAD!

TERMS TO SUIT YOUR CONVENIENCE

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 W. 51st. ST.

HEmlock 4-7095

AUTHORIZED DEALER GENERAL ELECTRIC APPLIANCES

WE'VE GOT IT!

2 GREAT APPLIANCES IN 1

THE NEW DE LUXE G-E REFRIGERATOR-FREEZER!

YEARS AHEAD OF ITS TIME IN GRACEFUL DESIGN AND CONVENIENCE FEATURES!

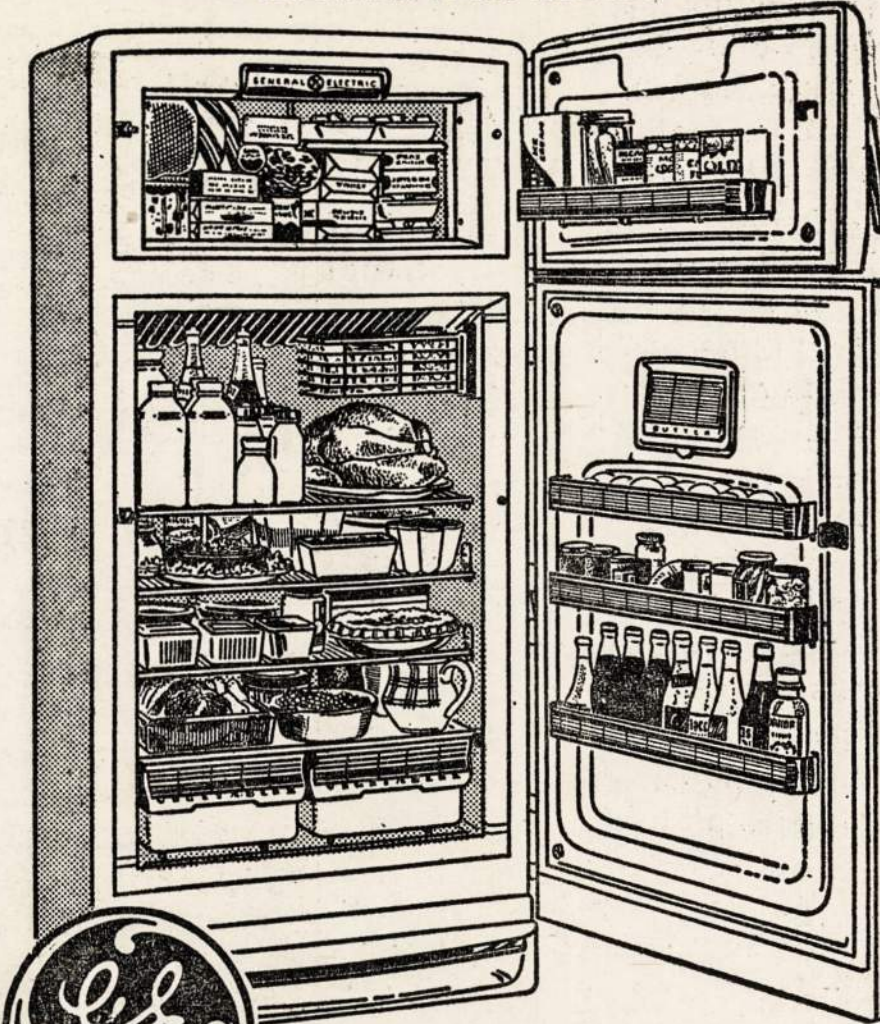
Model LM-95K
9.5 cu ft

REFRIGERATOR-FREEZER

EASY TERMS
SEE IT TODAY!

IT'S TERRIFIC

A REAL FREEZER PLUS REFRIGERATOR!

MODEL LH-11K—11 cu ft

REFRIGERATOR-FREEZER

WONDERFUL NEW FEATURES INCLUDING:

Roto-Cold Refrigeration. Cold air circulates in refrigerator section so that all parts of it are uniformly cold!
No Defrosting. Frost never builds up in the refrigerator section!
Moist-Cold. High humidity keeps foods extra-fresh... even without covering—yet refrigerator walls stay dry!
Bigger, Roomier Than Ever. Has 39% more storage space per square foot of floor space than older models!

So new and beautiful! So different! You'll be amazed!

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

Diagnozas tuč-tuoju turi būti nustatytas jokių tyrimų nedarant, laiko negaišinant, ir reikiamų vaistų su antibiotikais kombinacija turi būti suduota dar ligoniui esant savo namuose ar gydytojo kabinete, o tik po to sergantis geron ligoninėn siunčiamas.

Dar visa eilė kitų ligotų stovi šiandien sėkmingai sutvarkoma antibiotikus naudojant. Čia dar kraujo transfuzija bei uždaro sistemos anestezija vykusiai talkina.

Viskas seniai aprašyta, tik neįvykdyta

Veik visos šiandien, palyginati sėkmingai, atliekamos operacijos yra bandytos ir aprašytos keliasdešimt metų atgal. Nieko čia toj srity ypatingai naujo neišrandama — tik ankstyvesniųjų darbus pasiskaičius, daug sėkmingiau atkartojama pirmesniųjų gydytojų daliai nepavykę bandymai. O jie nepavyko todėl, kad tada gydytojas po ranka neturėjo antibiotikų bei kitų virš minėtų pagelbininkų.

Taigi, tiesiog revoliucija ligų gydyme prasidėjo antibiotikus išradus ir juos laiku tinkamoj vietoj pavartojus. Tik mes, taip geras žinias išgirdę ir džiūgauti pradėję, nepamirškim vieno ir svarbiausio... gero gydytojo. Mat, jis vienas žino tinkamą laiką ir reikiamą vietą antibiotikų pavartojimui.

Gydytojui su naujomis mediciniškomis bėdomis besigrumiant

Kad ir kaip peilis būtų parankus duonai reikti bei iš medžio gražioms stovylėlėms drožti, vienok juo negalima pvz. smuiko orkestrė pavaduoti. Tas pats yra ir su antibiotikų vartojimu. Nors jie padeda žmogui su daugeliu ligų švariai susidoroti, tačiau jais negalima per daug pasitikėti — pačiam gydytis gydytojų pamiršus. Antibiotikus vartojant susidaro tiek nenumatytų sunkenybių, kad net specialisto galvai rūpesčio pakanka, kol viskas vykusiai išnarpliojama.

Ne visas ligas antibiotikai užkabina

Deja, tikros medicinos bėdos atsirado pastebėjus, jog ne visas ligas antibiotikai vienodai veikia. Kiekviena bakterijų rūšis turi būti atitinkamu vaistu gydoma, kitaip nieko gero iš antibiotikų nelauktina. O ir tada ne visos jos antibiotikams pasiduoda.

Kaip dailininkas iš atskirų spalvų bei vykusių jų mišinių pasigėrėtiną paveikslą nutapo, taip gabus gydytojas, vykusiai atskiroms ligoms — bakterijų rūšims reikiamus antibiotikus bei jų kombinacijas parinkęs, žmogui sveikatą gražina. Kaip spalvos, taip ir antibiotikai ne visi vienodai gerai į mišinius tinka — kai kurie jų "piaunas" — vienas kitą naikina.

Tas tinkamą vaistą tinkamoj (Tęsinys 8-ame pusl.)

7—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, AUGUST 8, 1953

(Tęsinys iš 7-to pusl.)

vietoj pavartojimas gydytojus ir kamuoja — taip sparčiai antibiotikais gydymas progresuoja, jog eilinis gydytojas sunkiai besuspėja įkandinėti. Gerose ligoninėse sudaromos specialų grupės, įskaitant ir farmacininkus, kuriems paverdama mokliškai tirti antibiotikų veikimas paskirose ligose. Gautus tyrimo davinius jie praneša likusiems gydytojams.

Mediciniškos menkystos

Rodos palaima turėtų lydėti žmones taip gerus vaistus išradus, o čia — tiesiog priešgynybė išryškėjo — mediciną nauji sunkumai užgulė. Visą tai, didžia dalim, dėl mediciniškų menkystų atsirado — nesąžiningieji pradėjo ne laiku ir ne vietoj antibiotikus vartoti. Tada ligonis iš antibiotikų ne tik jokios naudos neturi, bet jį įvairios ligos bei jų komplikacijos senovišku atkaklumu atakuoti ima.

Bakterijom gegužines keliant

Su rimtu ligoni rimtas gydytojas skuba galvos nepamėtęs — jis ne tik bakterijų rūšį ištiria, bet ir tų nenaudėlių jautrumą visai eilei antibiotikų išbando. Pasirodo, kad viena rūšis bakterijų vienuose antibiotikuose tiesiog maudosi, žaidžia, net dauginasi, kituose, gi, tarsi nuoduose, tuoj susirietusios jos žūsta. Idomu, kad ta pati bakterijų rūšis pas tą patį ligonį gyvendama bei pas kitą sergantįjį atsidūrus, gali savo jautrumą vaistams keisti. Žiūrėk, tokią džiova ar kitą ligą begydant, jau net arti galo dasivarius, nei iš šio, nei iš to, negali ligos pribaugt. Ligonis, tarsi iš naujo susirgęs, menkėti pradeda. Bakterijų jautrumą vartojamam antibiotikui patikrinus, pasirodo — jos net gegužines keliančios — puikiausiai gyvuojančios vaistuose, nuo kurių pirmosios jų generacijos žūdavo. Šis reiškinys išsiaiškinta sekančiai — bakterijos nėra taip lengvai sunaikinamos; bėdai atėjus jos išaugina naują savo vaikų rūšį — visai atsparių jų protėvių išžūdžiusiam vaistui. Toks reiškinys medicinoje MUTACIJA vadinamas.

Tikras galvosūkis gydytojui prasideda, kai žmogų užpuola ne viena, bet kelios bakterijų rūšys iš karto. Tada gydymo sėkmingumas labai daug nuo gydytojo patyrimo pareina.

Žmogžudystė

Suprantama, kad gydytojas visais atvejais pavartos tik tokius antibiotikus, nuo kurių bakterijos žūva, o ne kuriuose savo vaikus anos maudo. Tiesiog žmogžudystė būtų vartoti tokį vaistą, kuriame bakterijos besiperėdamos ligoniui pakasynų maršus grotų.

Šmikšt-pašmakšt gydymas

O kaip visa tai nustatysi, kaip bakterijų mutacijas sužinosi, kaip ligoniui galimai geresnį

gydymą pravesi bakterijų jautrumo netirdamas?! Juk tau bakterijos nepasakys kokio meniu jos nemėgsta. Iš akies, gi, — šmikšt-pašmakšt — gydant tik pasakose pagydoma. Gyvenime taip besielgiant, paprastai, pro šalį prašunama. Žinoma, kalbame čia apie rimtas ligas, kai žmogui "Būti ar nebūti" prieš akis atsistoja. Jokio čia "... atsiprašau..." nepagydzius negali būti. Tik apjakėliams besiteisindamas — "... ligonis neatlaikė..." gali akis dūmt. Panašūs pasiteisinimai tik po protingo gydymo šiandien priimtini.

Banaliuose susirgimuose, tiesa, niekas bakterijų jautrumo netiria, bet ten ir antibiotikų visai duoti nereikia. Rimtas gydytojas tokiomis atvejais ir neduoda. O jei kuris ir susigundo duoti vaistą ten, kur jo nereikia, tai jis jau ne mediciniškais sumetimais taip elgiasi.

Gydytojo patyrimas nuo mirties gelbsti

Kas, gi, darytina, kai žmogų atveža, pvz. smegenų uždegimu negaluojančią, kur ne dienomis, bet valandomis žmogui mirtis artėja? Nesąmonė būtų laukti kelias dienas bakteriologiško tyrimo davinių gydymo nepradėjus. Tokiais atvejais tuojau tiriamas smegenų skystis, stengiamasi galimai tiksliau nustatyti bakterijų, smegenų uždegimą sukėlusią rūšį. Ne visada tuč-tuojau tai pasiseka, o gydymas reikia ir tinkamas ir tuoj pradėti, nes nuo to pareina, ar už dienos ligonis dar alsuos. Tik tokiais atvejais ir sužiba gydytojo meniškasis sugebėjimas — apsimoka būti patyrusiu. Vadovaujantis ligos istorija, apžiūrėjimo daviniaus bei minėtu gydytojo patyrimu, parenkamas tinkamiausias vaistas. Vėliau, pagal gautus jautresnius bakterijų tyrimo davinius, sureguliuojamas tolimesnis ligonio gydymas.

Duok gero, tik ne per daug

Nors ir kaip geri antibiotikai bebūtų, per daug jų duoti nevalia. Gal kam ir keista atrodo, kaip gali sviestas košę sugadinti — geri vaistai pakenkti, bet čia praktika parodė, kad ilgais mėnesių mėnesiais net metais antibiotikus vartojant, kaip dabar ne retai pasitaiko, bakterijas padaro atsparias vaistui — rezistencija išsivysto. Tada bakterijos išmoka gyventi antibiotike laisvai plūduriuodamos; anksčiau jas žūdžiusį vaistą, jos pradeda sau už duoną vartoti.

Ar ir dabar dar nesupranti, kaip tu savižudiškai elgiesi be reikalo antibiotikus priiminėdamas?! Tu bakterijas išmokai per anksti gyventi antibiotiko nebojant. O kai jos tave mirtinai smaugt pradės — kai tu rimta liga susirgisi, tada tau jau nebus pagalbos, nes geriausi vaistai, per tavo neapdairumą, bus jau bakterijų duona tavam kūne virte.

O ir pats žmogus, per ilgai antibiotikus vartojant, pasidaro tiems vaistams jautrus — jis tinti ima, jį išberia. Pakartotinam reikalui esant, jau tutų vaistų negalėsi vartot. Dėl ne-

tikusio antibiotikų vartojimo plaučiuose grybai — grybeliai pradeda ponavoti, o su jais ir patyrusiam gydytojui rodo sunki.

Didesnės ligoninės kasdien turi vargo su netikusio antibio-

tikų vartojimo aukomis. Tad tu, lietuvi, rimčiau susirgęs, tik subrendusio darbininko-gydytojo dairykis — tik jis, įgudusią ranka antibiotikus valdydamas, galimai švariai tavas negales sulikviduos.

PROGRESS BALDŲ BENDROVĖS DIDESNĖS PREKIŲ VERTYBĖS IR GERESNIS PATARNAVIMAS

PALAIKO PILNĄ VISUOMENĖS PASITIKĖJIMĄ

Kurie iš Tamstų nežinojote ar neturėjote progos čia pirktis, su pirmu apsilankymu liksite pilnai patenkinti. Pabandykite syki, tikrai tapsite pastovūs klientai dėl rakandų, televizijos aparatų, šaldytuvų, ploviklių, kilimų, vaikams rakandų ir t. t.

Prekės pilnai garantuotos. Lengvi išsimokėjimai pritaikomi visiems. Atsilankykite visi į šią

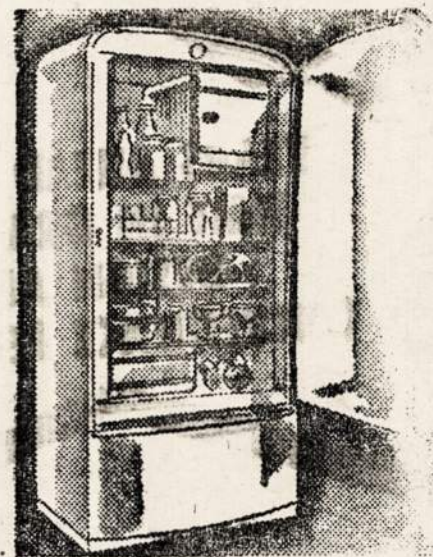
ERDVIĄ IR PATOGIĄ
seniausią
LIETUVIŲ BENDROVĖS
KRAUTUVĘ

PROGRESS
FURNITURE CO.

4181-83 Archer Ave.

Tel. LAfayette 3-3171

Brighton Parko Kolonijoje

Žinokite kodėl vis daugiau
šeimų taupo čia

Mūsiškis sutaupyti skyrus yra tinkamiausias investuoti pinigų, kuriuos šeimos turi investuoti atsargiai — pinigų vaikams mokslui užtikrinti, namui nusipirkti, savo gyvenimo saugumui sustiprinti. Žiūrėkite į apdraustas čia sutaupas kaip į savo šeimos finansinės ateities svarbią dalį.

**UNIVERSAL SAVINGS
& LOAN ASSOCIATION**

1800 So. Halsted St. Chicago 8, Ill.
Telefonas: HAYmarket 1-2028

VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 3 val. po pietų.

NEMOKAMAS PARKING LOT 1804 SOUTH HALSTED

Diena Ateis — Būsi Linksamas Sutaupes

Taigi pradėk taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje.

BRIGHTON SAVINGS moka 3% pelno

Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.

4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.
Telefonas: LAfayette 3-8248

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmad., Antrad., Penktad. ir šeštad. 9:00 ryte iki 4:30 po pietų. Trečiad. 9:00 ryte iki 12 v. dieną. Ketvirt. 9:00 ryte iki 8:00 vak.

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

TEN, KUR SUKRAUTI VISO PASAULIO MOKSLO LOBIAI

LONDONAS. — Britų Muziejus yra garsus ne tik Londone ir Anglijoje, bet ir visame pasaulyje, kadangi iš jo visiems mokslams yra be galo didelė nauda. Tai milžiniška mokslo šaltinių įstaiga, kur galima rasti žinių apie civilizacijos vystymąsi nuo seniausių amžių ligi modernių laikų, visose pasaulio šalyse.

Šitą muziejų jau keletą kartų esu aplankęs, tikėdamasis šiame mokslo ir senienų lobyne surasti ir lietuviškų eksponatų, bet, deja, nepastebėjau. Šiuokart vykau specialiai apžiūrėti tik spausdintų knygų skyrių, nes girdėjau, kad tame skyriuje galima rasti ir lietuviškų leidinių. Išgaunu vienai dienai leidimą ir sargui pravėrus su "Reading Room" užrašu duris, patenku į skaityklą. Tai nemažas apvalus statinys, kuris yra muziejaus viduryje su 32 metrų aukščio kupola. Salės sienos ir gretimi kambariai yra panaudoti knygoms sudėti. Salės viduryje spintose sudėti knygų katalogai ir į kraštus eina eilės ilgų stalų, prie kurių yra 458 sėdimos vietos. Skaityklos salė turi per 42 metrų skersinio piūvio, ir ji yra pastatyta 1854-57 metais. Čia yra milijoninės vertės knygų rinkinys, kuris bene bus vienas iš didžiausių visame pasaulyje. Skaitykloje knygomis gali pasinaudoti visi, bet į namus neštis neduodama. Tuoj puoliau žiūrėti įvairius katalogus, kurių yra tūkstantis su viršum, norėdamas sužinoti, ką čia galėsiu rasti lietuviško. Atskiro katalogo lietuviškoms knygoms nėra, jos tik surašytos įvairiuose kataloguose, kurie sušikirstyti metais ir pagal autorių pavardes. Kataloguose radau sužymėta nemažai lietuviškos dokumentacinės medžiagos ir įvairių laikų knygų. Yra ir gana senų dokumentų, pvz. "Codex diplomaticus Lithuaniae 1253—1433 m. arba "Statut Wielkiego Xięstwa Litewskiego 1588 r" išleistas Varšuvoje 1648 metais. Senų laikų dokumentai, knygos ir žemėlapių rinkiniai yra atspausdinti lotynų, lenkų ir rusų kalbomis. Vėlesnių laikų — vokiečių, prancūzų ir anglų kalbomis. Yra ir pirmųjų lietuviškų knygų, išleistų rusų caro laikais Lietuvoje, išleistų užsienyje ir vėliau, jau nepriklausomoje Lietuvoje. Paskubomis suregistruoju keletą knygų, būtent vieną gana seną knygą, išleistą rusų kalba, "Aušros", "Varpo" ir "Darbininkų Balso" kompleksus, po pora mokslinių knygų, išleistų Dr. Šliupo ir Dr. Basanavičiaus. Knygas atnešė visas, bet "Aušros" ir "Varpo" komplektų neteko pamatyti, nes ties tais pavadinimais ant registracijos lapelio buvo nemalonus užrašas "Destroyed". Gaila, kad tokie vertingi komplektai buvo sunaikinti ir reikėtų susirūpinti, kad tokio nelaimingo likimo nesulauktų ir kiti rinkiniai.

"Darbininkų Balso" puslapis pavarčius

Komplekte, pradedant pirmuoju numeriu, yra įrašti 9 "Darbininkų Balso" numeriai, išleisti 1901—1903 metais. Formatas 6x5 colių, 38 puslapių su spalvotais viršeliais. Ant pirmojo viršelio numerio užrašyta "No. 1. Darbininkų Balsas. Lietuvos darbininkų laikraštis, išleidžiamas Lietuviškosios Social-Demokratų Partijos. Nepერიodiškai" Adresas Red. ir Adm. Mr. John Peterson, Librairie Jaques et Co., 1 rue Casimir Delavigne, Paris. Ant antro lapo užrašas "1 metai. Liepos mėnuo. 1901. Nr. 1.

Antro numerio, išėjusio tik po pusės metų, t. y. 1902 m. sausio mėn., adresas ir pavadinimas tas pats. Naujas dalykas tik tas, kad pažymėta kaina, būtent 10 kapeikų. Numeris trečias išleistas jau žymiai greičiau, būtent tų pat metų kovo mėnesį.

Numeris 4 išleistas gegužės mėnesį ir kaina yra pažymėta 15 kapeikų. Šiame numeryje pranešama, kad patogumo dėlei atidaromos "Darbininkų Balso" atstovybės: Chicagoje — Vincas Mišeika ir Londone — B. Normantas. Toliau pažiūrėjus į išleidimo datas, iš pranešimų matosi, kad laikraštis eina normaliai kas du mėnesiai.

Nr. 7, kuris išėjo 1902 metų pabaigoje, praneša skaitytojams naują redakcijos ir administracijos adresą, būtent Mr. J. Lizdeika, 28, Gray St., Silvertown — London, E., England. Dar sužinoma, kad ten pat yra įsikūrusi Darbininkų Draugystė ir steigiamas lietuviškas knygynas. Pabaigoje komplekto esamieji du paskutiniai numeriai jau yra išleisti Anglijoje, 1903 m. pradžioje, sausio ir balandžio mėnesiais.

Taip pat tam didžiuliame knygų lobyne yra ir 1896 metų Lietuviškos Socialdemokratų partijos programa.

"Darbininkų Balsas" buvo pradėtas leisti prieš 50 metų. Jame yra gana daug žinių iš įvairių kraštų darbininkų gyvenimo. Nors ir senos žinios, bet pasiskaityti gana įdomu ir susidarai realų iš tų laikų darbininkų gyvenimo vaizdą.

—V. Vytenietis

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

visus mokesčius čia sumokėjus

100% apdrausta

DRABUŽIAI

GYDUOLĖS

ir t. t.

Jūsų giminės gauna be jokių jėms išlaidų

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SO. STATE ST., CHICAGO
Tel. WAbash 2-9354
Atdara šeštadien. iki 1:30 popiet.

9 — NAUJIIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, AUGUST 8, 1953

KUR GALIMA UŽSISAKYTI 'DARBA'

Žurnalo "Darbas" metinė prenumerata \$1; pavienio numerio kaina 25c. Lietuvių Darbininkų Draugijos nariai žurnalą gauna nemokamai. Skaitytojų patogumui, sekamos įstaigos bei asmenys sutiko platinti "Darbą", t. y. priimti prenumeratas ir pardavinėti pavienius numerius:

CHICAGOJE: (1) "Naujienos", 1739 So. Halsted St.
(2) V. B. Ambrose, 927 W. 34 Pl., Chicago 8, Ill.
(3) J. Kundrod, 3902 So. Albany Ave., Chicago 32, Ill.
DETROIT: A. Kulesienė, 3948 Risdon, Detroit 16, Mich.
BROOKLYNE: (1) A. Buivydienė, 8620—75th St., Woodhaven, L. I.
(2) B. Spudienė, 8833 Elert Lane, Woodhaven.
CARNEGIE, PA.: Mrs. E. Shurmaitis, 708 Doolittle St., E. Carnegie
CLEVELAND: W. Ukertis, 1322 E. 89th St., Cleveland 6.
BALTIMORE: K. Matuliasukas, 1519 W. Lombard St., Baltimore 23
AKRON, OHIO: N. Trumpikas, 773 Bisson Ave., Akron 7.
PHILADELPHIA: Wm. Burton, 2014 Orthodox St.
ROCKFORD, ILL.: Rose Buches, 512 Brook Road.
SHAMOKIN, PA.: J. D. Taunis, 411 No. Shamokin St.
WILKES-BARRE, PA.: J. V. Stanislovaitis, 86 Amherst Ave.
MONTELEONE, MASS.: (1) K. Venslauskas, 12 Andover St.
(2) P. Krušas, 141 Sawtell Ave.
CAMBRIDGE, MASS.: (1) L. Silkinis, 783 Main St.
(2) Vincent Spa, 233 Portland St.
NORWOOD, MASS.: F. Ramon, 1118 Washington St.
SOUTH BOSTON: "Keleivis", 636 Broadway
KANADOJE: (1) K. Lukoševičius, 35 Wilson St., Hamilton, Ontario, Canada.
(2) P. Shimelaitis, 1271 Alard St., Verdun, (Montreal)
ANGLIJOJE: A. Zamžickas, 26 Devonport Rd., London W 12 Eng'd.
AUSTRALIJOJE: "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., West Hindmarsh, Adelaide, S. E. Australia.

Bet parankiausia užsisakyti tiesiog, rašant laišką ir siunčiant pinigus Lietuvių Darbininkų Draugijos Sekretoriui šiuo adresu:
N. JONUŠKA, 15 Cotton St., Roslindale, Mass.

We don't
believe
in work
for
Women

and...here's the cleaner
with twice the cleaning power...
makes your cleaning easier, faster!

APEX STRATO-CLEANER

TWICE THE CLEANING POWER
ON THE RUG... ABOVE THE FLOOR!

Cuts your cleaning work in half... and its easy lid removal ends clumsy lifting to replace the throw-away dust bags... you can change them in a "jiffy"! The complete set of Apex designed cleaning tools do tasks you never thought possible!

SEE DEMONSTRATION THAT WILL AMAZE YOU!

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 West 51st St.

HEmlock 4-7095

RUSŲ LITERATŪROS ATSIKADIMAS

Tokiu pavadinimu SSSR literatūros institutas išleido D. S. Lichačev 239 puslapių veikalą. Veikalas skirtas mokykloms.

Knyga "Rusų literatūros atsiikadimas" parašyta prisilaukiant komunistų partijos literatūrai nustatytos linijos. Joje nepaminėti ir rusų komunistinio imperializmo tikslai. Jiems taip pat prisitaikyta. Tad veikalas, kaip toks, rusų komunistų spaudos išgirtas (žiūr. š. m. "Investija" Nr. 106).

Iki šiol rusų žodinė ir rašytinė literatūra žinovai rimtai ir pagrįstai įrodinėjo, kad senovės (X—XII amž.) rusų žodinė literatūra (kaip antai liaudies dainos, įvairūs pasakojimai, bilinos ir visa kita, kas apima liaudies žodinės literatūros kūrybą) yra atsiradusi, vienaip ar kitaip, bendradarbiaujant ar santykiuojant su kaimyninėmis tautomis. Kitų tautų įtakoje, jų liaudies kūrybą pamėgdžiodami, arba ją pasisavinant, o ir ją originaliai kuriant, atsirado rusų žodinės literatūros kūriniai. Didelę ir skatinančią reikšmę rusų literatūros pradžia yra padariusi ano meto Bulgarijos ir Bizantijos kultūra. Ji net padėjo pagrindą rusų kalbai vystytis, augti. Rusų tautos krikštą turėjo čia lemiama reikšmė.

Dabar D. S. Lichačev atmeta menamai tas buvusias klaidingas teorijas, nes jos nesiderinančios su komunizmo pagrindais.

D. S. Lichačev tuo klausimu šiaip pasisako:

"Rusų literatūra atsirado ne iš karto. Ji kaip grožinės raštijos kūryba brendo per ištisus šimtmečius. Rusų literatūra atsirado ne kaip perkėlimas pas mus Bizantijos arba bulgarų literatūros kūrinių, — ne mechaniniu būdu ar atsitiktiniu keliu, — ne krikščionybės priėmimo pasėkoje ir ne kaip verstinė literatūra. Ji gimė būtinybe dėl buvimo senovėje rusų žemėje feodalinės tvarkos ir klasėmis pasiskirsčiusios visuomenės, tos tvarkos pareikalavimams".

Toliau D. S. Lichačev teigia, kad tos grožinės kūrybos pasirodymas buvo paruoštas rusų kalbos raida, jos brendimu. Pirmoj eilėj toji liaudies kūryba pasirodė žodžiu ir ji sudarė pagrindą atsirasti raštijai. Susimezge kultūriniai santykiavimai su Bizantija ir Bulgarija tik pagreitino rusų senovės literatūros savarankų vystymąsi, bet jokiū būdu nebuvo jie jos atsiradimo priežastimi ar pagrindu, bet tik šalutiniu ir antraeilu skatinančiu akstinu.

Toliau Lichačev pripažįsta, kad senovės visuomenėje pradžioje dar nebūta klasėmis pasiskirstymo, todėl pirminė liaudies žodžiu kūryba negalėjo būti klasinė.

Čia Lichačev lyg pats sau prieštarauja savo teigimams, kad literatūra atsirado klasėmis susiažėjusios visuomenės pareikalavimams. Suprask, ji atsirado dėl visuomenėje einančios klasių kovos.

Jis sako, kad mitai, legendos, apeiginės įvairios dainos ir t.t. galėjo atsirasti kitu keliu. Ji, kaip tokia, ne dėl klasių kovos buvimo atsiradusi, tiko ir tarnavo visai tautai. Bet jau

vėlesnių laikų liaudies žodžiu kūriniai, kurie atsirado dėl feodalinės tvarkos ir visuomenės suaižėjimo klasėmis, tokie kūriniai nebuvo vartojami visos tautos, nes tos tautos klodas, gyvenęs svetimu darbu kaip eksplotatorius-išnaudotojas, liaudies tokius kūrinius smerkė. Kadangi, anot jo, visuomenėje viešpataująs luomas tais laikais buvo neskaitylingas, silpnutis, tai jis negalėjo, nepajėgė liaudies kūrybos tramdyti, jos užgnaužti... ar kontroliuoti... Bet tokie žodžiu literatūros kūriniai, kuriais buvo apdainuojama, atpasakojama kunigaikščių, feodalų ideologija, tie kūriniai neturėjo pasisekimo ir savaime pranyko... Liaudies žodinė kūryba, kur buvo persunkta kovingumu su prispaudėjais, išnaudotojais, kitais niekadėjais ir kur apdainuoti tų kovų didvyriai, tuos išnaudotojus negalėjusieji, tas liaudies didvyrių istorinis epos patarnavo rusų tautos užsienio-ose užsimojimams nes jis buvo skatinantis įsisąmoninti patriotizmą...

Sakytume, jis ir dabar tinka ir vartojamas rusų-komunistų imperializmo tikslams. Tokiems tikslams, kurie netarnauja liaudies gerui, nes jie nieko jai neduoda, nors tuos tikslus siekiantieji komunistai veidmainingai liaudžiai daug žada ir jos vardu tų imperialistinių tikslų siekia.

Tokios pat imperialistinės minties vedamas, D. S. Lichačev pabrėžiamai sako, kad rusų liaudies žodinė literatūros kūryba yra apdainavusi savo dainomis tik tuos didvyrius, kurie iš karo žygio grįžo laimėtojai, priešus sudraudusieji. Liaudies kūryba nutyli, arba pašiepiami atsiliepia, apdainuoja feodalų tarpusavius jų kivirčius.

Mat, kokios būta "patriotiniai" ir "klasiniai" susipratūsios rusų liaudies... todėl ji iki šiol kenčia komunistų vergijos jungą...

Lichačev sako, kad rusų liaudies kūryba yra apdainavusi tokius rinktinius didvyrius kunigaikščius kai Aleksandras Nevski, Danila Galicki, Martisla Udaloj ir kitus. Mes žinome, kad visi čia sakyti rusų kunigaikščiai buvo rusų imperializmo pradininkai. Dabar rusai komunistai labai jais didžiuojasi ir juos "šventais" nori įpiršti ir kitoms tautomis.

Čia pasakyta tik keletas pastabėlių apie veikalą "Rusų literatūros atsiikadimas". Pats veikalas, kaip toks, mums naujo nieko nepasako. Jis tik prikišamai dar pakartotinai įrodo kokiūose varžtuose yra atsiradusi SSSR, kartu ir pavergtos Lietuvos, literatūra ir mokslas.

Komunistai eidami imperializmo keliu visais būdais ir keliais perša rusams nacizmo dvasią; dirbtinai sukelia tuščią pasididžiavimą; nebūtais darbais ir nepagrįstai įrodinėja rusus buvus praecity ir dabarty visame pirmūnais ir nieku būdu kitų tautų nepamegdžijusius; nie-

ko iš bet kurios kūrybinės srities iš kitų nepasisavinusius. Čia rusai komunistai nepalyginamai geresni meistrai už buvusius hitlerinius burbulus — ifazanus. —J. Vlks

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS

CRANE

2555 West 47th Str. CHICAGO 32, ILL. I.A.F. 5-1085

Savings & LOAN ASS'N

INSURED UP TO \$10,000

3% ON SAVINGS

B.R. PIETKIEWICZ PRES.

PASIMATYKITE SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS PROBLEMAS
DABAR YRA LAIKAS ĮRENGTI SAVO NAMĄ ŽIEMAI

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

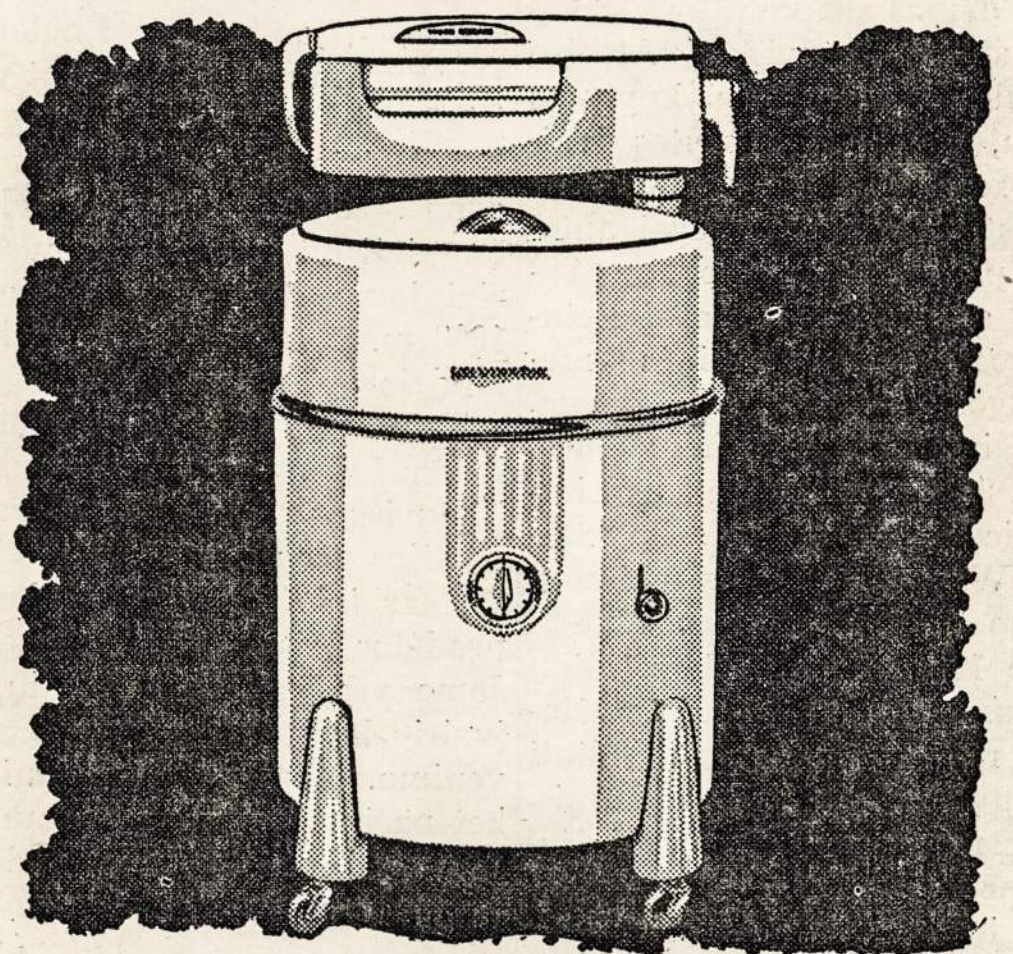

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET Tel. VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

LOOK!

A Washer From KELVINATOR

"WONDER VALUE" WITH DIAL TIMER

The name Kelvinator on a washer means the finest in quality, features, value! It has everything you need for easier, faster washing. Giant tub. Tangle-proof, gentle, agitator action.

And — a dial timer that tells you when the washing's done. Come in and see it today!

ONLY \$169⁹⁵

- Giant-Sized, Porcelain-Finished Tub
- Gentle, Non-Tangling Washing Action
- Dial Timer—Tells When Washing Is Done
- Safety Wringer with 6-Way Touch Release and Automatically Equalized Pressure on Rolls
- Automatic Drain Pump
- Mechanism Lubrication Sealed in at Factory

*Price shown is for delivery to your kitchen.

IT'S TIME TO GET **Kelvinator** and join the Parade to Better Living!

GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE AND FURINTURE CO.

2876 WEST CERMAK ROAD

BISHOP 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY NIGHTS

10—NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. —SATURDAY, AUGUST 8, 1953

ALTAJAUS KRAŠTAS

Kadangi daugiausia lietuvių ištremta į Sibirą, į Altajaus kraštą, tai, manau, lietuvių visuomenei bus pravartu bent šiek tiek tą kraštą pažinti ir prisiminti.

Man įvairiomis progomis teko išvažinėti Sibirą skersai ir išilgai, neišskiriant nė Altajaus krašto.

Žemės paviršius

Altajaus kalnų virtinė ir jų papėdėje lyguma vadinasi Altajaus kraštu, kuris, dėl žemės derlingumo, vadinamas Sibiro Ukraina. Tai didelis kraštas daug didesnis už Lietuvą. To krašto lygumoje dirvožemis yra gryno juodžemio. Krašte yra daug labai žuvingų upių ir ežerų, Viena didžiausių Sibiro upių yra Ob, patogi susisiekimo arterija. Ji drėkina Altajaus kraštą, kuris yra tos upės baseino dalis.

Altajaus krašto girios—“taigos”

Krašte yra nemažai didžiulių girių, “taigomis” vadinamų. Tose giriose auga pušys, kedros, eglės ir kiti spighuočiai, o arčiau prie Mongolijos sienos — auga beržai ir kiti lapuočiai. Giriose yra daug įvairių žvėrių: meškų, vilkų, lapių, didžiulių briedžių, stirnų, šeškų, kiaunių, zebenksčių, voverių ir kitų. Yra daug kedrų riešutų, grybų ir uogų.

Altajaus krašto iškaskenės

Altajaus krašte yra daug anglies, antracito, geležies rūdos, sidabro, aukso ir kitų iškaskenų. Administraciniu požiūriu Altajaus kraštas paskirstytas į 4 apskritis: Kuznecko, Barnaulo, Bijsko ir Zmiejinogorsko bei Tomsko guberniją.

Krašto gyventojai ir jų verslas

Kalnuose ir Mongolijos pasienyje gyvena čiabuvių tilingitų ir altaicų gentys. Lygumose gyvena rusai. Čiabuvių verčiasi gyvulininkyste, žūkle ir medžiokle. Augina raguočius, avis ir mongolų veislės arklius. O rusai verčiasi žemės ūkiu, — šienininkyste, žūkle ir medžiokle. Daug sėja kviečių, avižų ir kitų javų. Tai yra Sibiro aruodas. Daugumas ūkininkų turėjo žemės ūkio mašinas: Amerikos firmų. Beveik kiekvienas ūkininkas turėjo nuo 25 iki 50 melžiamų karvių. Krašte buvo daug pieninių, kurios kasmet pagamindavo ir eksportuodavo šimtus tūkstančių pudų sviesto.

Krašto susisiekimo priemonės

Susisiekimas krašte yra nepergeriausias. Be Ob upės, kitų krašte upių, patogių susisiekimui, nėra. Krašte yra du geležinkeliai — Altajaus ir Kalčiugino ir keletas vieškelių. Plentų Sibire visai nėra.

Kuznecko—Kalčiugino rajone veikė 5 šachtos, kuriose iškaskavo daug anglies ir antracito; iškasto anglies ir antracito užtekavo viso Sibiro reikalams. Be to, veikė geležies rūdos šachta, Sidabro kasyklos, buvo plaukamas auksas.

Dabar Kuznecko rajone sukurta Sovietų Rusijos sunkioji ir karo pramonė

Kuznecko miestas pavadintas Stalinskiu. Ten yra sukurta milžiniška Sovietų Rusijos sunkioji pramonė, ypač karo pramonė.

Altajaus krašto klimatas sveikas. Kritulių iškrita pakankamai. Vasaros karštos — 20-40 laipsn. karščio, o žiemomis—20-40 laipsn. šalčio (pagal Selsijaus term.). Europiečiui toks klimatas yra pilnai tinkamas; tik reikia šiltų drabužių, avalynės ir gero maisto.

Ką papasakojo atbėgęs iš Altajaus krašto kolchozninkas

Laikė II pasaulinio karo atbėgęs į Vokietiją vienas Altajaus krašto rusas kolchozninkas man papasakojo, kad dabar ten viskas pasikeitė. Kraštas smarkiai nubiednėjo. Beveik visi ūkininkai; gyvulių augintojai ir medžiotojai, jau suvaryti į kolchozus. Bet, esą, vis dėlto dar ir dabar kolchozuose žmonės nebadauja.

Ką veikia lietuviai tremtiniai

Altajaus krašte mūsų tremtiniai, matyti, daugiausiai kerta mišką, dirba kolchozuose ir gal vienas kitas dirba pramonėje. Dabar, kada maisto ir drabužių trūksta, o darbas labai sunkus, sunku tikėti, kad kas nors iš mūsų tremtinių išliktų gyvas.

Kuznecke buvo kalinamas menamai lietuvių kilmės rašytojas Dostojevskis. Kalėjimo celės sienoje jo ranka yra išbraižyti užrašai. Kuznecko mieste yra namelis, kuriame jis, atlikęs bausmę, gyveno. Dostojevskis buvo vedęs batsiuvio našlę rusę. Jis pelnė sau duoną siūdamas ir taisydamas batus. Ten gyvenamasis, jis parašė savo veikalus “Nusikaltimas ir bausmė”, “Biesai” ir kit.

Minėta celė ir Dostojevskio namelis dabar paversti jo vardu muziejais.

Lietuvos bataliono kariai buvo žiauriai nužudyti

Be to, Altajaus krašte laike pilietinio karo 1918—1920 m. buvo suorganizuotas Lietuvos batalionas, kuris pilietinio karo pabaigoje saugojo Altajaus geležinkelį. Ten to bataliono kariai ir dalis eilinių karių buvo čekistų žiauriai nužudyti.

—J. Č-kas

IR APIE VAIKUČIUS

Vyrėsnysis pusbroliš klausia 10 metų pussėserės:

— Ar kai užaugsi, tekėsi?

— O, ne! Mama sako, jog vyrai po metų išsiskiria ir palieką žmonas be pinigų ir sukelėta vaikų.

—o—

— Žiūrėk, Jonuk, kokią mažutę sesutę tau nupirkau. Kaip tik dabar gimusi, kaip tik tavo vardinėms!

— Tokiai tai mamytė turėjai pinigų, o kai prašiau nupirkti lanką ir strėlės, tai sakei, kad sunkūs laikai ir neturi pinigų...

11—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, AUGUST 8, 1953

LIETUVIŠKA DUONA

ir įvairius kepsnius kepa iš tremties atvykęs patyręs
Lietuvoje kėpėjas - specialistas

ALEKSAS GAIDJURGIS

STAR BAKERY

738 West 31st Street

Telef.: CALumet 5-2173

(Tik pusė bloko į rytus nuo Halsted St.)

PRIIMAMI IVAIRŪS SPECIALŪS UŽSAKYMAI

Nacionalinė Visuotinoji Apdraudos Brokerių

APDRAUDA

Siūlome saviems Amerikos lietuviams klientams puikiausią biznio, sveikatos, ugnies, automobilių, nelaimių, išpareigojimų ir langų stiklų apdraudą, kurią galima įsigyti mėnesiniais išmokėjimais.

Platesnių informacijų kreipkitės arba užėikite pas

MR. JOHN SEKERKA, JR.

2616 Milwaukee Ave.

EVERglade 4-0800

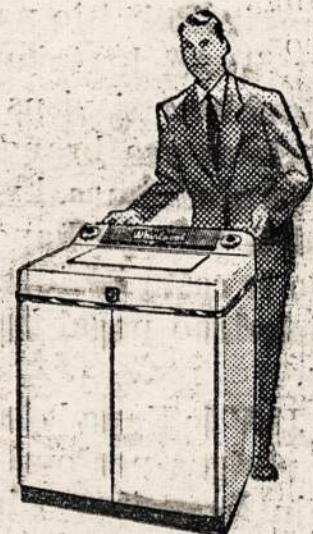
Atidaryta kasdien nuo 9 iki 9; sekmadieniais iki 7.

Lucky Girl...

now you can own

...the wonder working

Whirlpool

Fully-Automatic Washer

NEW SHIPMENT JUST RECEIVED!
No more waiting, no more waiting — here's fully automatic washing at its effortless best. See us about YOUR famous Whirlpool —now— before it's too late!

The greatest features in automatic washing are combined exclusively in Whirlpool!

THRIFTY **Suds-Miser** and the **Seven Rinses**

Saves sudsy water for EXTRA duty. Rinses seven separate times!

SUN-FRESH **Germicidal Lamp**

Your own "washday sunbeam"! Floods freshness into wash.

TOTAL-CLEANSING **Aqiflow Action**

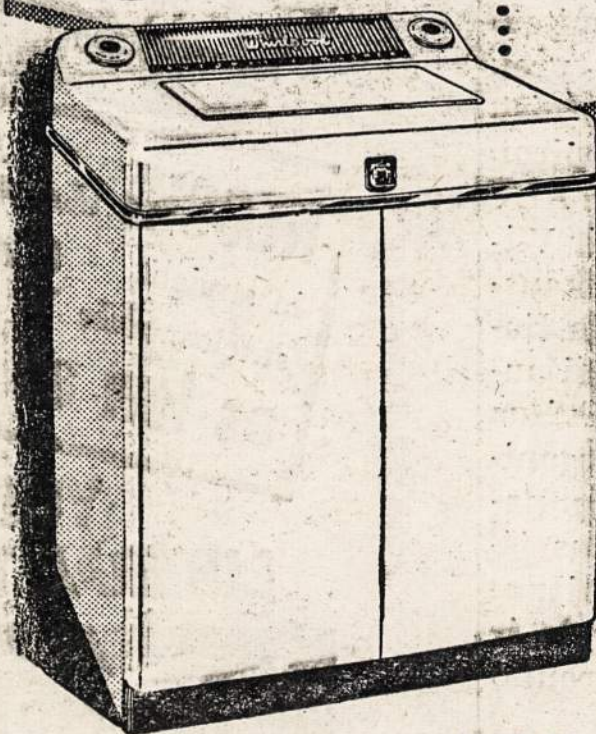

Perfected agitator vitalizes water... gets out ALL the dirt!

STEP-SAVING **Cycle-Tone Signal**

No need to watch the wash... signal does it for you!

... and a dozen more extra-advantages for CLINIC-CLEAN washes and trouble-free performance... including Whirlpool's 5-Year Warranty on Transmission!

NOW AT

GLASER'S FURNITURE & RADIO CO.

5115-5123 S. Kedzie Ave.

PROspect 6-1790

Whirlpool

AMERICA'S FIRST FAMILY OF HOME LAUNDERING

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

Vydūno paminklo ir raštų reikalu

Brangūs Tautiečiai!

Paskutinė Vydūno valia buvo ilsėtis tėvų žemėje, kurią jis taip mylėjo ir kuriai skyrė pačius gražiuosius savo kūrybinės dvasios žiedus. Tačiau, kol Lietuvių tauta galės jį palaidoti išlaisvintoj tėvynėj, jis turi laikinai ilsėtis savo dabartiniam kape Detmolde.

Mes, žemiau pasirašiusieji, būdami tikri, kad tremtiniai ir užsienio lietuviai norės pagerbti šio Didžiojo Lietuvio atminimą, esame pasiryžę pastatyti jam Vokietijoje tinkamą antkapį ir išleisti jo parinktus raštus. Todėl kreipiamės šiuo atsišaukimu į visus tautiečius, kuriems yra brangus Vydūnas ir jo atminimas, kviesdami prisidėti prie jo kapo pagerinimo ir raštų išleidimo kukliu — kiekvieno pagal išgales — įnašu.

JAV ir Kanadoje gyvenantieji pinigų prašomi siųsti Rašytojų Draugijos pirmininko B. Babrauskos vardu: B. Babrauskas, 1436 So. 50th Ave., Cicero, Illinois. Europoje ir kitur gyvenantieji aukas siunčia Mažosios Lietuvos Tarybos pirm. E. Simonaičio vardu: E. Simonaitis, (21a) DETMOLD-Lippe, Friedrich Richter Str. 3, GERMANY.

Aukotojai bus skelbiami spaudoje.

B. Babrauskas M. Krupavičius
S. Lozoraitis V. Sidzikauskas
E. Simonaitis L. Šimutis
K. Žalkauskas

Vydūno Fondo Komiteto užsimojimai

Vydūno Fondo Komitetą sudaro šie asmenys: Mažosios Lietuvos Tarybos pirm. Erdmonas Simonaitis (jis yra šio komiteto pirmininkas), Lietuvių Rašytojų Dr-jos pirm. Benediktas Babrauskas (šio komiteto vicepirm.), Vliko pirm. prel. Mykolas Krupavičius, minist. Stasys Lozoraitis, LLK pirm. Vaclovas Sidzikauskas, ALT pirm. Leonardas Šimutis ir Vliko VT pirm. Karolis Žalkauskas. Tas komitetas skelbia šiame numeryje dedamą atsišaukimą, kuriuo kreipiasi į visus lietuvius ir lietuviškas organizacijas, prašydamas aukų parinktiems Vydūno raštams išleisti ir velionio antkapiui pastatyti. Duobė jau išmūryta ir užsakyta atitinkamas granito antkapis.

Iš Vydūno raštų pirmoje eilėje numatoma išleisti "Probočių šešėliai", kurių laida jau keliasdešimt metų kaip išsibai gusi. Aukojusieji ne mažiau kaip 5 dol. bus laikomi Vydūno raštų garbės leidėjais — išleistosios Vydūno knygos jiems numatoma pasiųsti be atskiro primokėjimo. Jeigu, paminklą pastačius, liktų dar lėšų, būtų

pasistengta išleisti Vydūno monografiją, dėl kurios jau tariamasi su atitinkamais autoriais. Vydūno Fondo Komitetas laukia jautraus tautiečių atsiliepimo.

— Na, pipire, ar žinai, kas tai yra nuodėmė?

— Taip, kai grietinė dingsta, tai sako, kad katė nusidėjus...

— Petriuk, kiek mokėjai už savo kepurę?

— Nežinau.

— Kaip tai, nežinai?

— Nes kai ją pirkau, tai kepurinkas miegojo.

— Mano tėvelis sukryžiauvo grietinę su pamidorais ir gavo nematytą daržovę!

— Tai niekis! Mano dėdė sukryžiauvo automobilį su traukiniu ir gavo laidotuves.

Let Us Remodel Your Old FUR COAT Into A New
FUR LINED CLOTH COAT

Beautiful All-Wool Fabrics
Lovely Colors;
Smart New Styles

OR...
Have it REMODELED
into a Beautiful 1954
Style JACKET, CAPE
or STOLE at Very
Reasonable Prices.

FOR \$68
ONLY

OPEN 9 TO 6, MON. 9 TO 9

Come In or Phone
DEarborn 2-2442
for FREE
Bonded Pickup

MICHAEL LASCARIS
Furs

22 W. MADISON ST.—3rd Floor
25 YEARS OF FUR COAT DESIGNING

NOW! FREE!

BIG
\$30.00
VALUE!

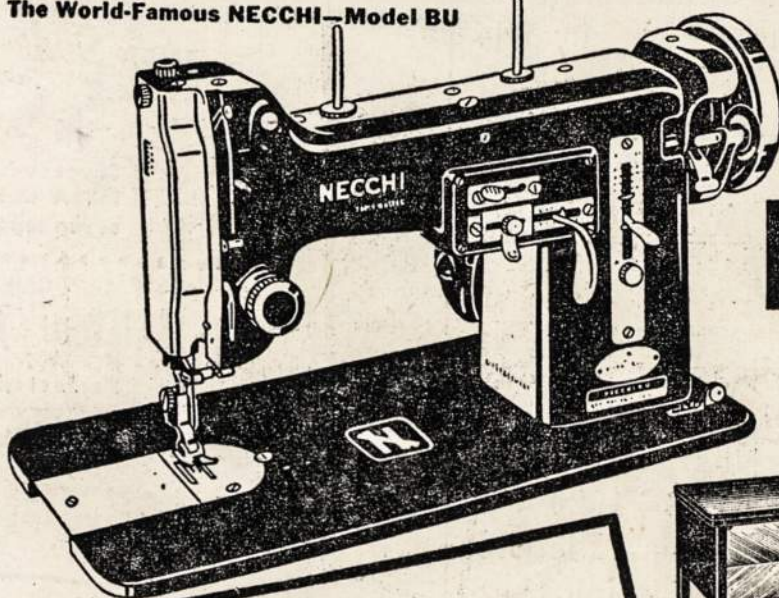
This gorgeous sewing basket with every purchase of a Necchi sewing machine

WHILE THEY LAST!
FIRST COME... FIRST SERVED!
LIMITED TIME ONLY!

- Light-weight pinking shears, handy pocket scissors, standard size scissors, pattern tracer, embroidery hoop
- Seam ripper and button-hole cutter, razor knife
- Sewing machine needles, hand needles, needle threader, thimble
- Assorted threads, pearl cotton, bobbins, tape measure, chalk

NO OTHER SEWING EXPENSE!
the kit we give you has all you need!

The World-Famous NECCHI—Model BU

NECCHI also available
in straight
stitch models
as low as \$148.50

start sewing
as soon as your

NECCHI
console is home!

- Sews the most intricate stitches automatically
- Makes button holes!
- Sews on buttons!
- Blind stitches hems!
- Sews forward and reverse —straight and zig-zag!

AND MANY OTHER
OPERATIONS!
ALL WITHOUT ATTACHMENTS

YOU CAN OWN A NECCHI for as little as \$00 a month!
LIBERAL TRADE-IN ON YOUR OLD MACHINE

NO MONEY DOWN
00 months to pay

FREE HOME TRIAL

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st St.

HEmlock 4-7095